

Alternativt statsbudsjett

2022

For de mange
- ikke for de få

Innhold

Et samfunn for de mange – ikke for de få	4
Et rettferdig grønt skifte	6
Rettferdig fordeling	14
Eksempelfamilier	18
Styrk velferden og trygg arbeidslivet	20
Utdanning for de mange	22
Et sterkt helsevesen	26
Et løft for familiene	27
Et mangfoldig kulturliv	29
Sterke, handlekraftige kommuner	30
En boligpolitikk for de mange	31
En solidarisk og rettssikker flyktningpolitikk	32
En justispolitikk for alle	34
SVs klimabudsjett 2022	38
Prioriteringer	46
Skatter og avgifter	68

Et samfunn for de mange – ikke for de få

Vi har en mulighet for å skape forandring sammen nå. Etter valget i 2021 har SV havnet i en avgjørende posisjon i Stortinget. Velgerne våre har nå muligheten til å få uttelling, til å flytte på makt og forandre Norge. Det er et stort ansvar for oss, og for regjeringspartiene vi skal forhandle med, for å finne løsninger for et grønnere, mer solidarisk og rettferdig Norge i dagene fremover. I dette budsjettet kommer vi med vårt utgangspunkt for forhandlingene.

Klimakrisa og ulikhetskrisa vil definere hele dette tiåret. De henger sammen, og de må løses sammen. Dette er tiåret vi bygger landet grønt for å løse klimakrisa og ruste Norges økonomi for fremtiden. Etter flere tiår med økende ulikhet, skal utviklingen snus. Vi skal omfordele rikdommen, og spre makta.

Opgavene kan ikke løses hver for seg. De henger sammen og må løses sammen.

Før 2030 må vi gjøre enorme framskritt i å kutte klimagassutslipp. I dette budsjettet viser vi hvordan vår plan for å kutte 70 % av utslippene innen 2030 kan settes ut i livet fra neste år. Dette er nødvendig for at Norge skal ta vårt ansvar for å nå målet om å begrense den globale oppvarming til 1,5 grader. Vi viser kuttene våre – tiltak for tiltak og tonn for tonn. Vi kommer med konkret politikk som over et tiår kutter utslipp, blant annet i industrien, transportsektoren og i oljeindustrien, leverer en historisk satsing på ny grønn industri og legger om hele økonomien for et klimavennlig og rettferdig Norge.

En slik radikal omlegging skal komme flertallet til gode. Folk flest må komme bedre ut av den store omstillinga Norge skal igjennom, og de økonomiske og sosiale forskjellene må reduseres. SV kaller dette et rettferdig grønt skifte.

Alle vinner på små forskjeller. I dag er de økonomiske forskjellene i Norge for store. Derfor

presenterer vi her en omfordelende økonomisk politikk. Et omfordelende skattesystem, et trygt arbeidsliv og høy sysselsetting samt felles velferd, er avgjørende stolper i et samfunn med små forskjeller. Gjennom et skatteskifte, med økt skatt på formue, arv og eiendom, og redusert skatt for folk med lave og vanlige inntekter, vil de rikeste bidra langt mer til fellesskapet, mens folk flest kommer ut i pluss.

Vi må skape arbeid for alle og en bedre arbeidsdag. På vei ut av koronakrisa og oljealderen må vi skape flere jobber, trygge arbeidsplassene og inntektene til folk. Samtidig vil vi bygge ut velferdsstaten. I dette budsjettet begynner vi derfor å reversere høyresidas usosiale kutt og bygge ut velferden for framtida.

Vi bruker de store pengene på gode barnehager og skoler, en bedre alderdom og bedre sykehus. Gjennom gratis skolefritidsordning for alle vil ungene, uansett bakgrunn og foreldrenes lommebok, møtes for å leke og lære. Gjennom økt barnetrygd vil færre unger vokse opp i fattige familier. Vi starter opp arbeidet med en tannhelsereform. Vi vil bygge ut den offentlige tannhelsetjenesten, samtidig som vi prioriterer dem med størst behov og problemer nå.

Dette er det SV representerer i Norge. En politikk for de mange, ikke for de få.

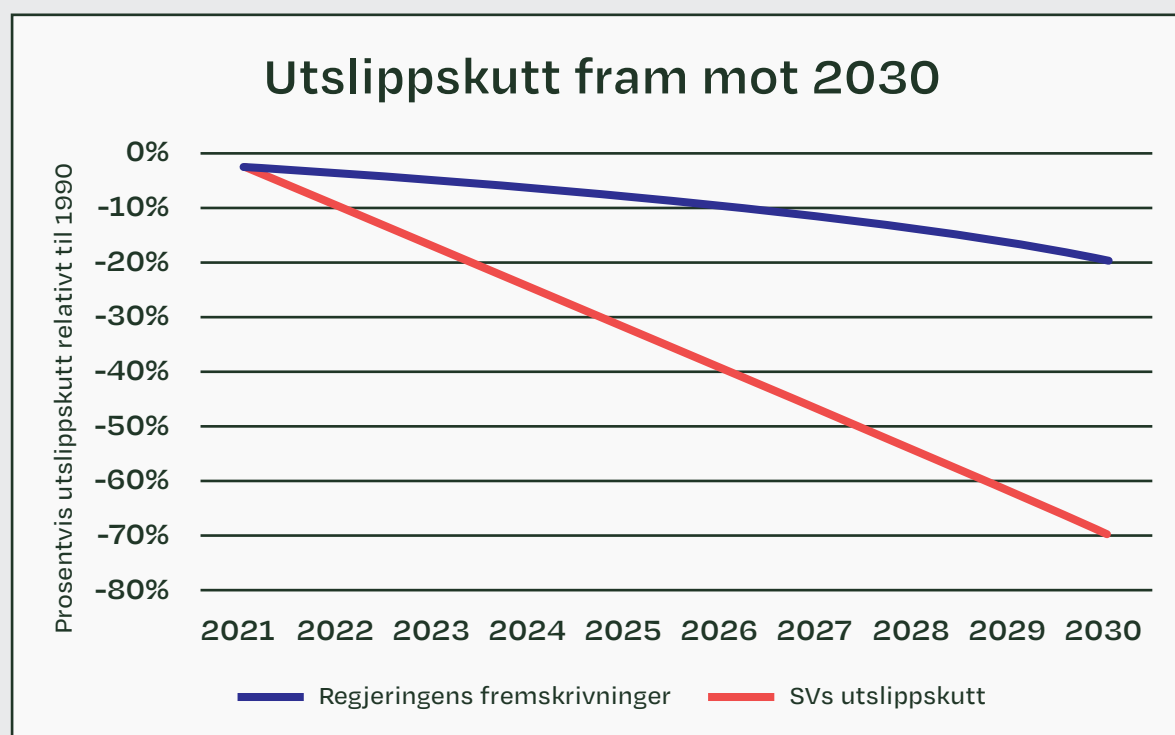
Et rettferdig grønt skifte

Et samlet Storting har vedtatt store klimakutt innen 2030, men ingen partier har lagt frem en troverdig plan for å få det til. Det rettferdige grønne skiftet er SVs svar – en helhetlig plan for hvordan vi skal bygge ny industri og samtidig kutte utslipp og forskjeller og ta vare på naturen de neste ti årene.

Med SVs politikk når vi klimamålene

For å nå verdens klimamål må utslippene ned så raskt som overhodet mulig. De fleste utslippskutt må igangsettes i 2022, særlig fordi mange klimatiltak ikke gir utslippskutt før noen

år fram i tid. I årets alternative budsjett legger vi frem et klimabudsjett som kutter Norges utslipp med 70 % innen 2030, relativt til 1990. Detaljene finner du bakerst i heftet.

Figur 1: Våre klimakutt vs regjeringens utslippsframskrivninger. Simulert bane for utslippskuttene i alle våre tiltak og utslippsframskrivingene slik de er presentert i Nasjonalbudsjettet 2022. Kurvene er teoretisk beregnet ut fra noen faste punkter.

Det norske oljeeventyret har vært viktig for vår felles velferd, men nå har vi blitt for oljeavhengige. Tiden er overmoden for omstillingen av norsk økonomi. Heldigvis har vi gode forutsetninger for et grønt skifte. Vi har høykompetente arbeidstakere og etablerte leverandørindustrier, vi har naturressursene, og ikke minst har vi tilgang på kapital. SV vil ta grep. Det er ikke nok å sitte stille og håpe på det beste. Vi vil bygge landet på nytt, slik vi skapte oljeeventyret, men denne gangen må det bygges grønt for å sikre arbeidsplasser og vår felles velferd.

For å få til en kraftfull omstilling må hele politikken og økonomien legges om. Vi må gjøre lover, reguleringer, skatter og avgifter grønne. Vi må forske og utvikle fram nye grønne løsninger, og ta i bruk de som finnes allerede. Vi må bygge ny grønn industri og sørge for at de store lokomotivene i økonomien er grønne.

Derfor foreslår vi å opprette et omstillingsfond for norsk sokkel med 21 mrd kr i beholdning i første omgang. Fondet skal finansieres av en omstillingsavgift for olje- og gasselskapene. Dette er en avgift næringen har råd til å betale, og som vil sikre nødvendig finansiering til å gi leverandørindustrien vår nye grønne oppgaver raskt og samtidig kutte utslipp raskt på norsk

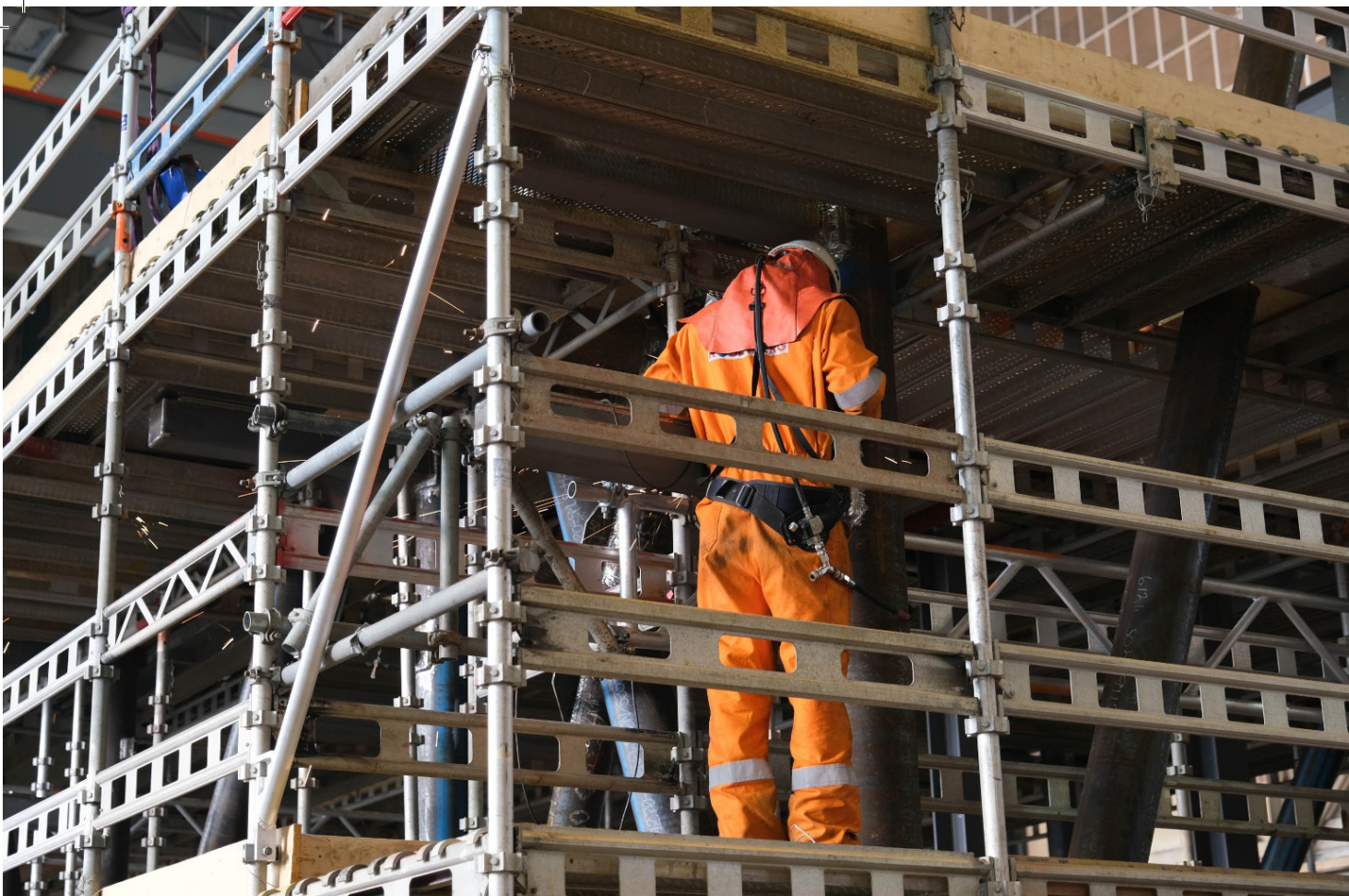
sokkel for eksempel gjennom elektrifisering av oljeplattformer med flytende havvind. I tillegg vil dette bidra til å redusere olje- og gassproduksjonens klimarisiko og redusere faren for produksjon som risikerer å bli ulønnsom ikke finner sted.

Karbonfangst og -lagring utgjør en stor mulighet for Norge, både for å skape ny industri og for å kutte utslipp. Derfor foreslår vi å sikre fangst og lagring av CO₂ i Oslo. I tillegg skal vi utrede karbonfangst og -lagring på avfallsanleggene i Tromsø, Trondheim, Stavanger, Bergen, Kristiansand og Fredrikstad, i tillegg til raffineriet på Mongstad.

Vi foreslår en kraftig styrking av Enova. Vi satser på energieffektivisering i husholdningene, teknologiutvikling i industrien og ladeinfrastruktur.

Staten må investere

Skal vi virkelig få til et grønt skifte, trenger vi nye motorer i den norske økonomien. Statsbudsjettet må bli grønt. Vi må vri finansmarkedene og kapitalen i grønn retning, vi må bygge nye grønne industrier og skape nye grønne markeder. Derfor foreslår SV blant annet å opprette en statlig grønn investeringsbank, og et statlig grønt investeringselskap.

Det grønne investeringselskapet skal bidra til å sette fart på nye grønne industrimuligheter ved å få ansvar for statens egen direkte satsing på de store mulighetene i Norge innen det grønne skiftet. Staten skal gå foran som langsiktig investor, avlaste risiko for andre private aktører og sikre fremtidens grønne industrieventyr. Mandatet til selskapet skal være grønn industribygging, sikre nasjonal forankring av strategisk viktige bedrifter og avkastning til staten på sikt. Vi foreslår at staten overtar forvaltningen av store viktige selskaper som staten eier i dag og legger inn en oppstartkapital på 20 mrd. i aksjekapital og oppskalere dette over tid.

Vi oppretter en statlig investeringsbank for å bidra til langsiktig finansiering av grønne næringsprosjekter spesielt innrettet mot små og mellomstore bedrifter, og til at pengene i finansmarkedene i større grad går til grønne prosjekter. Vi foreslår å skyte inn en startkapital på 10 mrd. i banken.

Hydrogen – skape jobber og kutte utslipp samtidig

Hydrogen kommer til å bli en avgjørende faktor for framtidens nullutslippssamfunn og Norge har store konkurransefortrinn gjennom vår kompetanse, næringsstruktur og ren kraft. For

å lykkes med å bygge opp hydrogennæringa raskt nok, er det avgjørende at staten bidrar til å bygge ut den infrastrukturen som trengs. Derfor foreslår vi å femdoble Høyre-regjeringens forslag ved å sette av 500 millioner kroner til å bygge ut infrastruktur for hydrogen som fyllestasjoner, produksjonsanlegg og knutepunkt, i tillegg til 50 millioner til prosjektering til Yara Herøyas prosjekt for å utvikle grønn amoniakkproduksjon.

Offentlige penger skal ikke undergrave det grønne skiftet

I dag bruker vi milliarder på å støtte olje- og gassrelaterte prosjekter gjennom statlige virkemidler. Vi kan ikke satse stort på det grønne skiftet samtidig som vi forlenger oljealderen.

For å skape plass i økonomien til en ny grønn næring og industri, må vi slutte å binde opp arbeid og kapital til norsk olje- og gassutvinning. Særfordelene for olje- og gassnæringen må fjernes. Derfor foreslår SV å reversere skattelettene til oljenæringen, øke CO₂-avgiften på sokkelen og innføre en omstillingsavgift på olje og gass.

Årlig bruker det offentlige i overkant av 500 milliarder på kjøp av varer og tjenester, derfor foreslår SV at miljø og klima skal vektlegges 50 % i offentlige innkjøp.

Vi kutter i forskning på-, og leting etter petroleum. I stedet styrker vi satsingen på grønn forskning gjennom Forskningsrådet. Men det haster også å få tatt i bruk den grønne teknologien som allerede finnes. Derfor foreslår SV en storsatsing på støtte til næringslivet for å ta i bruk grønn teknologi. Vi styrker og vrir de næringsrettede virkemidlene i grønn retning gjennom Innovasjon Norge, Enova og Siva.

I tillegg foreslår vi å sette av 280 millioner kroner til en låneordning for å bidra til å sikre flåtefornyelse i nærskipfarten og fiskefartøy.

Bygge grønne primærnæringer

Landbruk, skog og fiskerinæringene er utrolig viktige for landet vårt. For å utvikle disse videre må vi satse på klimateknologi og bioøkonomi. Derfor foreslår SV en ny satsing på å etablere et BioNova – et klimafond for primærnæringene med fokus på å bygge grønn bioøkonomi i Norge.

For å gi bøndene et inntektsløft allerede foreslår vi også å fjerne bunnfradraget fra det beregnede produksjonstilskuddet som utbetales i februar. Det vil gi en umiddelbar inntektseffekt på 6000 kroner for alle bønder.

Høyre utdanning, kompetanse og forskning for det grønne skiftet

Alle deler av samfunnet må bidra til det grønne skiftet for å nå klimamålene og omstille norsk økonomi. Høyere utdanning, kompetanse og forskning er avgjørende for å lykkes. Derfor vil SV både øke de totale rammene og samtidig vri ressursene inn mot studieplasser og forskning for grønn omstilling. Vi må øke antallet fagskoleplasser innen fremtidsretta næringer og vri kompetansepolitikken i grønn retning.

Mindre vei, mer bane

Transportsektoren står for om lag en tredel av alle klimagassutslipp i Norge, og disse skal halveres innen 2030. For å få til dette er det behov for en radikal endring. SVs plan er mindre vei og mer jernbane. Jernbanen skal binde byer og landsdeler sammen, som erstatning for firefelts motorveier og fly.

Norske byer og tettsteder må bli mindre bilbaserte og mer framkommelige. Da må satsingen på kollektivtrafikk, sykkel og gange trappes kraftig opp. SV vil investere i kollektivtrafikk og sykkelveier, og få gods over fra vei til bane og sjø. Vi vil nedskalere store motorveiprojekt og satse på trygge bruksveier i distriktene gjennom rassikring, utbedring og vedlikehold.

Vi må fase ut fossilt drivstoff på vei, sjø og skinner. Det er stadig flere elektrisk drevne ferger i trafikk, og det samme gjelder nullutslipps lastebiler og anleggsmaskiner. Gjennom regler, avgiftspolitik og støttetiltak vil vi fremskynde omstillingen av transportsektoren til nullutslipp.

Elektriske biler må være utgangspunktet både som privat- og varebil. For at elbiler skal kunne være et aktuelt alternativ, må ladestrukturen være godt utbygd over hele landet, og avgiftene må sørge for at elbilene har et konkurransefortrinn.

Et grønt skifte for hele landet

Det bor folk i hele landet, og det skal det gjøre i framtida også. SV vil bygge sterke lokalsamfunn både i bygd og i by. For å få til dette må folk ha mulighet til å bo, arbeide og drive næringsvirksomhet i hele landet. Distriktpolitikk handler om moderne lokalsamfunn der det skapes trygge og gode arbeidsplasser og der folk har nærhet til skole, offentlige servicetilbud, jobber og aktiviteter. Dette kan en god kommuneøkonomi sikre.

For at folk skal kunne bo og bedrifter kunne drive næringsvirksomhet i hele landet, er vi avhengig digital infrastruktur og godt utbygd bredbånd.

Vi gir kommunene og fylkeskommunene større muligheter til å rulle ut klimaløsninger lokalt gjennom Klimasats-ordningen. Vi forslår også totalt 280 millioner til grønne regionale utviklingsmidler som skal gå til utvikling av næringsmiljøer og kompetanse i distriktene, og til å styrke de kommunale næringsfondene. I tillegg styrker vi Innovasjon Norges klyngeprogram.

Selv om vi lykkes med å stanse de verste konsekvensene av klimakrisa, kommer vi likevel til å merke konsekvensene av klimaendringene vi allerede har forårsaket. Vi vil oppleve mer ekstremvær, mer ras, lengre tørke, flere flommer og høyere havnivå. Derfor må det settes av mye mer midler til klimatilpasning.

Redningspakke for naturen

I tillegg til klimakrisa står verden overfor en naturkrise, der arter utrykkes i stadig økende tempo. SV foreslår en redningspakke for naturen, som vil bidra til å ta vare på den enestående naturen vår.

Redningspakken øker skogvernet vårt kraftig. De fleste av våre truede arter lever i skogen. I tillegg gir vi penger til å ansette en miljørådgiver i alle norske fylker og i 1/3 av alle kommuner og etablere en støtteordning for å ta vare på naturen over hele landet. Pakken inneholder også tiltak for å verne truede arter og naturtyper, kartlegge og restaurere natur og legge til rette for friluftsliv.

Vi må sette i gang nå

SVs budsjett vrir de store pengene fra fossile satsinger til grønne satsinger. Vi gir drøyt 40 milliarder kroner til rettferdig grønt skifte. Vi sparer 5,8 milliarder kroner ved å kutte i store motorveiprosjekter og å kutte støtteordninger til olje og gass.

Rettferdig grønt skifte	Mill. kr.
Grønne investeringer	
Grønn investeringsbank	10 000
Statlig grønt investeringsselskap	20 000
Grønn industri- og næringspakke	
Låneordning for lavutslippsteknologi i fiskeri og nærskipsfart	280
BioNova - klimafondet for landbruk og bioøkonomi	235
Tilskudd til testfasiliteter i distriktene (Siva)	100
Hydrogensatsing	500
Karbonfangst og -lagring på Klemetsrud	200
Utrede karbonfangst og -lagring i Bergen, Tromsø, Trondheim, Kristiansand, Fredrikstad, Stavanger	70
Yara Herøy, nullutslippsprosjekt	50
Klimatilpasning	
Øke satsingen på klimatilpasning, flom- og skredsikring	550
Ansette flere miljørådgivere i kommunene for å ta vare på natur og gjennomføre klimatiltak	70
Utvikle klimabudsjett som styringsverktøy og oppstart av Klimakur for kvotepliktig sektor	10
Øke satsingen på klimasats i kommunene	250
Klimatiltak i norske hjem	
Økt tilskudd til energieffektivisering i bygg og husholdninger og utbygging av solenergi - ENØK-satsing	800
Tilskudd til ladeinfrastruktur for elbiler i distrikt	100
Kollektiv	
Øke statens andel av store kollektivprosjekter i byene	800
Byvekstavtaler til flere mellomstore byer	200
Kompensasjonsordning/omstillingspakke for kollektivtrafikk	500
Støtte utslippsfri kollektivtrafikk og lav- og nullutslippsbåter og ferger i fylkene	300
Jernbane	
Øke kapasiteten på nattog	51
Ta igjen vedlikeholdsetterslepet på jernbanen og bedre internettilgangen på togstrekninger med dårlig dekning i dag	300
Miljøstøtteordning for gods på bane	102
Planlegging av og investering i ny jernbane	1000
Elektrifisering av jernbane	300
Sjø	
Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner	100
Økt tilskudd for å overføre gods fra vei til sjø	80
Grønt landtransportprogram	2

Rettferdig grønt skifte	Mill. kr.
Satsing på grønne distrikter	
Utbygging av bredbånd	300
Grønn næringsutvikling i distriktene	280
Klynger og innovasjon	91
Gang- og sykkelveier	400
Utdanning og forskning	
Grønn forskning	500
1000 nye studieplasser for det grønne skiftet	84
1000 fagskoleplasser til grønt skifte	39
Redningspakke for naturen	
Organisering og strukturelle grep for å hindre nedbygging	150
Økt kartlegging	73
Restaurering av natur	90
Tiltak i vassdrag og innsjøer	81
Vern av strandsone og økt friluftsliv	111
Vern av naturområder og skog	190
Økt vern av naturtyper og arter	99
Mindre plastforurensing og annen opprydning	25
Bistand til klima og miljø	900
Sum satsinger rettferdig grønt skifte	40 613

Rettferdig grønt skifte – vri vekk fra fossile og miljøødeleggende investeringer	Mill. kroner
Kutt i store motorveiprosjekter	-3275
Ikke redusere bompenger	-1492
Redusere pengebruken til olje og gass ved å redusere petroleumsforskningen, oljeleting og -kartlegging, petroleumsrelatert aktivitet i forvaltningen og arbeidet for å fremme norsk olje og gass	-909
Kutt i studieplasser tilknyttet fossile næringer	-84
Avvikle miljøskadelige subsidier i skogbruket	-75
Sum kutt i fossile tiltak	-5835

Økt skatt og avgift på petroleum		
Øke CO2-avgifta på sokkelen med 52 pst fra 2021-nivå	2 334	1 167
Fjerne friinntekt i midlertidig oljeskatteregime	4 000	2 000
Flytte tidspunkt for innlevering av PUD/PAD i midlertidig oljeskatt til 1.1.2022	1 300	650
Innføre omstillingsavgift på olje, 50 kr per fat, til omstillingsfond	29 000	14 000
Innføre omstillingsavgift på gass, 160 kr per Sm3, til omstillingsfond	14 000	7 000
Sum	50 634	24 817

Inntektene fra omstillingsavgiften settes av i det nye omstillingsfondet.

Omstillingsfond	Mill. Kr.
Beholdning 2022	21 000

Rettferdig fordeling

Forskjellene i formue og inntekt er altfor høye i Norge. Den borgerlige regjeringens svar på dette har vært å kutte formuesskatten for de som har mest fra før, og øke forskjellene mer. Ap/Sp-regjeringen ønsker likevel å frede størsteparten av høyresidens skatteutt.

SV har en bedre oppskrift. Gjennom et mer rettferdig skattesystem, med økt skatt på formue, arv, eiendom og høye inntekter, og redusert skatt for folk flest, vil de rikeste bidra langt mer til fellesskapet, mens folk flest kommer ut i pluss. Med SVs skattepolitikk vil alle skatte etter evne og forskjellene i Norge vil utjevnes.

SV foreslår å øke formuesskatten og utbytteskatten, for å sørge for at de med de største formuene og aksjeinntektene bidrar mer til fellesskapet. De som tjener under 600 000 vil få skatteutt med SVs politikk. De som tjener mer vil i snitt få noe økt skatt. De som tjener over 1 million, vil få en betydelig skatteøkning. Vi vil gi fullt fradrag for fagforeningskontingenten og øke andre særfradrag, blant annet øke det særskilte

fradraget for Troms og Finnmark med 37 pst. Boligmarkedet i Norge er en forskjellsmaskin. Selv om flertallet eier boligen de bor i selv, er det mange som ikke har råd eller ønsker det. De er henvist til et dyrt og dårlig regulert leiemarked. De som har fått foten innenfor, nyter godt av store skattefordeler og stor boligprisvekst.

Alle skal ha mulighet til å skaffe seg og beholde en egnet bolig og være en del av et trygt bomiljø og lokalsamfunn. Bolig hverken kan eller skal være et gode forbeholdt de som kan få hjelp til å komme seg inn på markedet, men en viktig del av velferdssamfunnet. Vi må ta kontroll på boligprisveksten og breie ut den sosiale boligpolitikken. Derfor gjeninnfører vi en inntektsbeskatning av bolig for boliger over 4 millioner kroner. Vi avvikler BSU-ordningen, men trapper samtidig ned dokumentavgiften. Samlet sikrer dette en rettferdig beskatning av bolig, der de med de dyreste boligene betaler klart mest. Kommunene må få anledning til å beskatte sekundærboliger og utleieboliger høyere om de ønsker det.

For at vi skal nå klimamålene våre, må miljøavgiftene økes slik at det blir dyrere å forurense. Vi øker engangsvgiften på fossile biler for å sikre at flere velger å kjøpe elbil, og vi øker avgiftene på fossilt drivstoff.

SV foreslår også en økning i CO₂-avgiftene på 50 prosent fra 2021-nivå. For å unngå at folk flest blir hardt rammet av avgiftsøkninger, foreslår vi samtidig en grønn folkebonus, en ordning der de nye inntektene fra økningen i CO₂-avgift betales ut igjen, til folk med vanlige og lave inntekter. Pengene går i sin helhet til alle over 17 år som tjener 500 000 kroner eller mindre. Hver person i denne gruppen vil få en utbetaling på 1450 kr i 2022. Siden det er de rikeste i samfunnet som bidrar mest til klimagassutslipp gjennom høyt forbruk og mye reising, vil de fleste tjene på denne ordningen. Når vi regner med den grønne folkebonusen, senker SV avgiftene med om lag 2,5 mrd. kroner.

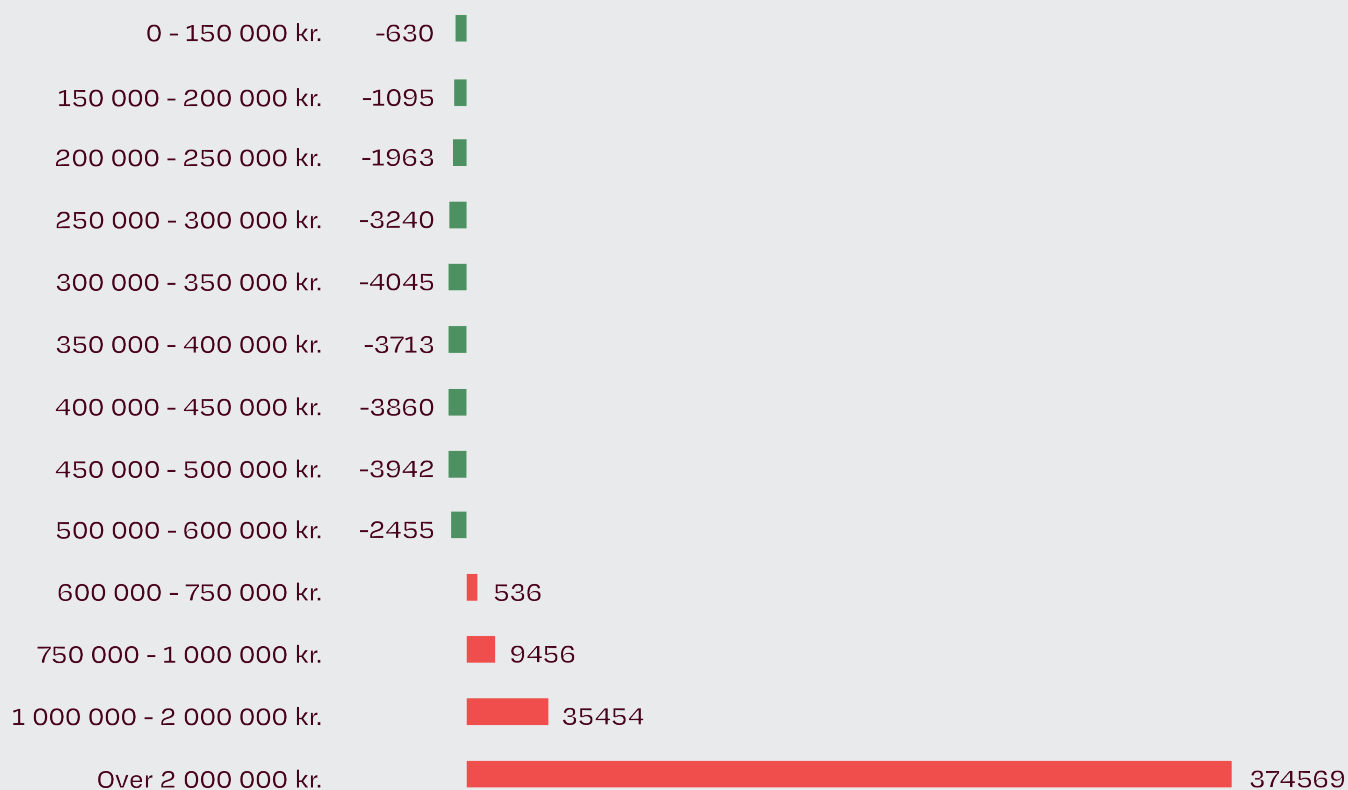
Fordelingseffekt:

I tabellen under kan du se fordelingseffektene av vårt skatteopplegg, og hvordan det slår ut for ulike inntektsgrupper. Den viser gjennomsnittlig endring i skatt i forhold til Solberg-regjeringens forslag for 2022. Negative tall betyr mindre skatt. I beregningene inngår alle våre forslag til endring i inntektsskatt (inkludert utbytteskatt og fradrag), boligskatt, formuesskatt og grønn folkebonus.

Bruttoinntekt	Antall personer	Endret skatt på inntekt og utbytte, per person i kr.	Endret boligskatt, per person i kr.	Endret formuesskatt, per person i kr.	Grønn folkebonus, per person i kr.	Endret skatt i alt, per person i kr.
0 - 150 000 kr.	491492	-70	5	885	-1450	-630
150 000 - 200 000 kr.	164393	-430	19	766	-1450	-1095
200 000 - 250 000 kr.	247599	-1194	26	655	-1450	-1963
250 000 - 300 000 kr.	303091	-2574	80	704	-1450	-3240
300 000 - 350 000 kr.	344615	-3507	104	808	-1450	-4045
350 000 - 400 000 kr.	328804	-3698	146	1289	-1450	-3713
400 000 - 450 000 kr.	310795	-3829	174	1245	-1450	-3860
450 000 - 500 000 kr.	311061	-3975	188	1295	-1450	-3942
500 000 - 600 000 kr.	559972	-4092	213	1424	0	-2455
600 000 - 750 000 kr.	598179	-1772	290	2018	0	536
750 000 - 1 000 000 kr.	427586	4883	499	4083	0	9465
1 000 000 - 2 000 000 kr.	305655	22147	1069	12238	0	35454
Over 2 000 000 kr.	49050	197744	3075	173750	0	374569
Gjennomsnittlig endring		2065	274	4151	-820	5670

I figuren under kan du se anslag på hvordan vårt skatteopplegg vil slå ut for ulike inntektsgrupper. Denne viser skatteendring i forhold til Solberg-regjeringens forslag for 2022. Minus foran tallene betyr lavere skatt. I beregningene inngår vårt forslag til endring i inntektsskatt (inkludert utbytteskatt og fradrag), boligskatt, formuesskatt og grønn folkebonus.

Endret skatt i alt, per person i kr., etter bruttoinntekt

Figuren er ikke nøyaktig skalert.

Eksempelfamilier

Under er to regneeksempler som illustrerer hva SVs foreslåtte skatter og avgifter innebærer for folk i praksis. Alle tall viser endring i forhold til Solberg-regjeringens forslag for 2022.

Husholdning 1

- Familie med to voksne og to barn (6 år og 9 år)
- Yngste begynner i første klasse og SFO på høsten
- Begge voksne tjener mellom 400 000 og 450 000 kroner
- De har ingen formue, men eier egen bolig
- De har to dieslbiler, hver med gjennomsnittlig kjørelengde på 11883 km i året. Antar forbruk på 0,7 liter/mil

Lavere skatt (skatteendring uten formue, men inkludert boligskatt)	7310
Grønn folkebonus	2900
Økt barnetrygd fra 1. juli for 6-18 år	2400
Gratis SFO høstsemester	14625
Økte utgifter til drivstoff	-2287
Husholdningen sitter igjen med så mye mer:	24948

Husholdning 2

- Enslig uten barn
- Har ingen formue, men eier egen bolig
- Har en bensinbil med kjørelengde på 20000 km i året. Antar forbruk på 0,7 liter/mil
- Tjener mellom 450 000 og 500 000 kroner i året

Lavere skatt (skatteendring uten formue, men inkludert boligskatt)	3787
Grønn folkebonus	1450
Økte utgifter til drivstoff	-962
Husholdningen sitter igjen med så mye mer:	4275

Foto: Edi Libedinsky, Unsplash.

Styrk velferden og trygg arbeidslivet

Solberg-regjeringen har de siste årene gjennomført en rekke usosiale kutt som rammer sårbare grupper. Vi reverserer kutt i arbeidsavklaringspenger for unge og sikrer at ingen kastes ut av ordningen med arbeidsavklaringspenger uten å være avklart for arbeid eller uføretrygd. I tillegg reverserer vi kutt i viktige ordninger for familier, barn, pensjonister, de som er avhengig av tiltakspenger og uføre. SV vil beholde friinntektsgrensa for uføre.

Regjeringens kutt i briller til barn er alvorlig, og SV foreslår derfor å reversere kuttet som i dag begrenser barns mulighet til deltakelse i lek og skole. Kutt i barnetillegg for uføre har ført til at familier som allerede har det krevende økonomisk, får enda mindre å leve av. SV vil reversere regjeringens kutt i barnetillegg for uføre. SV vil ha et løft for landets minstepensjonister og foreslår å øke minstepensjonen. Vi gjeninnfører også skjermingstillegget for uføre alderspensjonister.

Noe av det første Solberg-regjeringen fjernet da de kom til makten, var ferietillegget på dagpenger. For å sikre arbeidsledige og permitterte muligheten til å skape gode ferieopplevelser for seg og sine i årene som kommer, gjeninnfører vi ferietillegget på dagpenger.

Deler av arbeidslivet preges av sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og ansatte med løs tilknytning til arbeidsplassen. Derfor øker vi bevilgningen til Arbeidstilsynet i kampen for et seriøst og trygt arbeidsliv. Flere må få muligheten til å komme i arbeid. SV prioriterer flere tiltaksplasser i Nav og flere varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA).

Kortere arbeidstid er nødvendig for mer rettferdig fordeling av helse, fritid og inntekt. Kampen for heltid og redusert arbeidstid henger tett sammen. Derfor vil SV lage en søkbar pott for å legge til rette for arbeidstidsreduksjon.

SVs viktigste satsninger	Mill. kr.
En tryggere ordning med arbeidsavklaringspenger (AAP)	770
Reversere AAP-kutt til unge under 25 år	670
Styrke stønad til bil	70
Stryke ordningen med aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	50
Gjeninnføre fribeløpet for uføre på 0,4 G	250
Reversere kutt i tiltakspenger	275
Reversere kutt i støtte til barnebriller	220
Gjeninnføre feriepengene på dagpenger	1630
Gjenopprette barnetillegget for uføre	173
Styrke arbeidstilsynets kamp mot kriminalitet og sosial dumping	25
Øke minstepensjonen	350
Søkbar pott for erfaringer med kortere arbeidstid	100
300 flere VTA-plasser	46,1
1000 flere tiltaksplasser	141,2

Utdanning for de mange

Styrking av barnehagene

Barn i barnehage trenger nok barnehagelærere og andre ansatte med kompetanse og forståelse for barns behov. Barna skal ikke være taperne i trange kommunebudsjetter. Derfor opprettholder og styrker vi tilskuddet til kommunene. SV vil ha en barnehage som gir alle barn like muligheter og bidrar til å utjevne sosial ulikhet,

uavhengig av foreldrenes inntekt. SV vil stoppe velferdsprofitører og stanse utbyggingen av nye kommersielle barnehager, trappe ned videreføringen av kontrakter med kommersielle drivere og sørge for at kommunene har, og bruker, forkjøpsrett til private barnehager.

SV satser på barnehage	Beløp (i mill. kroner)
Tilskudd til bemanningsnormen i barnehage	100
3800 flere barnehageplasser	448
Økt pedagogtetthet i barnehager i levekårsutsatte områder	15

Praktisk og variert læring i skolene

Skolen skal gi alle elever like gode muligheter til å lykkes, uavhengig av bakgrunn. SV ønsker mer praktisk og variert læring helt fra barnetrinnene til høyere yrkesfaglig utdanning. Mer praktisk læring med et løft for både yrkesfagene, praktisk-estetiske fag og praktiske læremetoder i alle fag. Mindre stillesitting og ensidig teorifokus. Mer tid og tillit for lærerne med økt bemanning. Mindre testing, pugging og overstyring.

SV prioriterer mer tid, kompetanse og

bedre utstyr til de praktisk-estetiske fagene. Blant annet gjennom en ny rentekompensasjonsordning for å utløse investeringer i utstyr og rom og en time mer til praktisk-estetiske fag. I tillegg prioriterer vi de praktisk-estetiske fagene i etter- og videreutdanning, og vi oppretter kompetansesenter og utviklingsprosjekt for praktisk og variert undervisning. Samtidig kutter vi i nasjonale og internasjonale prøver, testing og pugging.

En mer praktisk og variert skole	Beløp (i mill. kroner)
Prioritere praktiske og estetiske fag i videre- og etterutdanning	26,6
Kompetansesenter for praktisk og variert undervisning	10
Rekrutteringspakke for flere lærere	50
Nye læremidler i tråd med fagfornyelsen i grunnskolen	10
Mer praktisk og variert undervisning (utviklingsmidler)	15
Investering i rom og utstyr for praktisk-estetiske fag (rentekompensasjonsordning)	50
En time mer praktisk og variert undervisning i grunnskolen	101
Yrkesfag inn i grunnskolen (pilotprosjekt)	10
Gratis skolemat ungdomsskolen - innfasing	145

Elevene må trives på skolen for å lære, derfor vil SV ha både gratis skolemat og mer fysisk aktivitet. Det aller viktigste er at vi har nok lærere, og at læreren har tid til å følge opp hver elev både for å tilpasse undervisningen og kunne samarbeide med andre hjelpere i skolen. Derfor

prioriterer SV en ekstra kontaktlærertime på ungdomsskolen og en rekrutteringspakke for å sikre flere kvalifiserte lærere. Vi vil også gi et stort tilskudd til skolehelsetjenesten for å starte veien mot en bemanningsnorm.

SV styrker laget rundt eleven	Beløp (i mill. kroner)
Styrke kontaktlærerressursen på ungdomstrinnet	100
131 nye helsesykepleiere i videregående skole	50
Flere stillinger, faste og hele på helsestasjon med jordmødre og øke skolehelsetjeneste grunnskole	180

Norge vil mangle 100 000 fagarbeidere om få år. Derfor er det på høy tid med et krafttak for yrkesfag. SV setter i gang et stort løft for økt lærertetthet i yrkesopplæringen. SV prioriterer moderne utstyrsparker på skolene, lovfestet rett til lærlingeplass, prosjekter for å gjøre

yrkesfagene mer til stede i grunnskolen og å fullfinansiere utstyrsstipendet for yrkesfagelever over to år. I tillegg øker vi antall fagskoleplasser med 1000 nye plasser, for å satse på høyere yrkesfaglig utdanning.

Et krafttak for yrkesfag	Beløp (i mill. kroner)
Økt utstyrsstipend i videregående skole	57
Styrke utstyrsparken i videregående skole	25
Nye læremidler i tråd med fagfornyelsen i videregående skole	10
354 nye lærere på yrkesfag	150
Økt lærlingtilskudd, prisjustering	98
Tilskudd til innføring av lovfestet rett til lærlingeplass, opptrapping	100

SFO for alle, uten klasseskillet

I dag er det mange barn som ikke får være med på leken og læringen. Mens de fleste barna går på SFO etter skolen, er det flere barn som tusler hjem alene fordi familiene deres ikke har råd til å betale. Dette klasseskillet i skolen må fjernes, derfor er gratis SFO for alle barn på 1. til 4. trinn en av SVs store, prioriterte velferdsreformer. I dette budsjettet starter vi opptrappingen med

gratis SFO for alle barn på ett trinn. På SFO skal barna få god oppfølging og muligheten til å delta i ulike aktiviteter. Da trenger vi flere ansatte med riktig kompetanse. SFO skal være et gratis fellesskap med lek, fysisk aktivitet og kulturtilbud. Et tilbud som utjevner, ikke forsterker forskjellene.

Gratis SFO for alle	Beløp (i mill. kroner)
Gratis SFO for alle 1.-klassinger (starten på SFO-reform)	1000

Studentvelferd

Alle skal ha lik rett til utdanning. Dette har vært en grunnbjelke for Norge i etterkrigstida. Å være fulltidsstudent kan ikke være forbeholdt de med velbemidla foreldre som kan sponse studielivet. Derfor øker SV studiestøtta til 1,3 G, omkring 140 000 kroner, som første ledd i en større opptrapping, og derfor vil SV

bygge 4000 nye studentboliger i 2022. Etter halvannet år med pandemi er det rekordmange studenter som oppgir at de sliter med sin psykiske helse og mangler noen å snakke med. Derfor foreslår SV økte ressurser til psykisk helsetilbudet for studenter og aktiviteter i regi av studentfrivilligheten.

Studentvelferd	Beløp (i mill. kroner)
Øke studiestøtten til 1,3 G, start på opptrapping	354,1
Psykisk helse for studenter	20
Studentboliger, totalt 4000 boliger	166,2

Et sterkt helsevesen

SV vil ta vare på et sterkt og godt helsevesen. Når du står i en fødsel, har alvorlig sykdom eller i en psykisk krise, så skal du være trygg på at du får hjelpa du trenger. Derfor setter vi av penger til en sterkere sykehusøkonomi, og øker midlene til kommunenes helsebudsjetter.

Tennene er en del av kroppen, derfor går vi inn for en tannhelsereform der nødvendig tannpleie ikke koster mer enn andre helsetjenester. Vi setter av 1,15 milliarder kroner i 2021, med mål om en rask opptrapping og umiddelbar utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten. Personer med store utfordringer, eldre med dårlig tannhelse og de yngste må prioriteres i innfasinga.

Ansatte i helsesektoren er helsevesenets viktigste ressurs. Vi vil sikre faste og hele stillinger, gode turnusordninger og en grunnbemanning som gjør at folk kan stå i

jobbene sine over tid. Derfor øremerker vi midler til økt grunnbemanning, bedre organisering og flere utdanningsstillinger.

Alle skal ha råd til helsehjelp. Derfor reverserer vi forslaget om å øke grensen for frikort, slik at egenandelstaket holder seg på dagens nivå. Vi styrker folkehelseiltak i kommunene og faser inn skolemat, og mener alle må ha tilgang på gode helsestasjoner og lavterskel psykisk helsehjelp.

Forskning har vist store forskjeller når det kunnskapen helsevesenet har om hvordan ulike sykdommer rammer kvinner, urbefolkning og minoritetsgrupper. Derfor øremerker vi midler til forskning på kvinnehelse, samisk helse og andre minoritetsgrupper.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
Frikortgrensen beholdes på dagens nivå	500
Tannhelsereform	1150
Flere helseansatte og økt grunnbemanning	520
Innfasing gratis skolemat i ungdomsskolen	145
Bedre psykisk helsevern og rusbehandling	350
Styrket sykehusøkonomi	485

Et løft for familiene

Kamp mot barnefattigdom

Stadig flere barn vokser opp i fattige familier. Det har de siste årene vært en økning i barnetrygden for barn mellom 0–6 år. For å sikre at alle barn får nyte godt av økt barnetrygd, øker vi i dette budsjettet barnetrygden for de mellom 6–18 år. SV vil også fjerne kommunenes mulighet til å avkorte sosialhjelpen ved å regne barnetrygden som inntekt når sosialhjelp beregnes. Dette forhindrer i dag at pengene når frem til mange av dem som trenger dem mest.

Det første året er viktig for barns oppvekst. I dag er det for stor forskjell på de som har krav på engangsstøtte og har lav eller ingen tilknytning til arbeidslivet, og de som mottar foreldrepenger og har høy tilknytning til arbeidslivet. Derfor innfører vi en minsteytelse for foreldrepenger på 2G som alle foreldre skal ha rett på som gulv.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Øke barnetrygda og innføre søskentillegg fra og med barn nr. 3.	1252
Barnefattigdomssatsing i kommunene	475
Minsteytelse på 2G for alle foreldre	326

Et sterkere barnevern, uten profitt

Barnevernet skal handle om å beskytte barn, ikke om å tjene penger. Derfor ønsker SV et barnevern styrt av det offentlige, i tillegg til langsiktige samarbeid med ideelle aktører. SV vil ha et barnevernsløft med flere stillinger i det

kommunale barnevernet, og økt kapasitet i det statlige barnevernet. Barnets beste skal alltid være viktigst, og barn må få økt medvirkning i barnevernet.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
250 nye stillinger i det kommunale barnevernet	205
Øke kapasiteten i offentlige barnevernstiltak, og flere stillinger i det statlige barnevernet	150
Tiltak for barns medvirkning i barnevernet	15

Foto: James Eades, Unsplash.

Likestilling, diskriminering og antirasisme

SV vil ha et krafttak for likelønn, rett til heltidsstilling og et mer likestilt familieliv. Vi ønsker å legge til rette for gradvis arbeidstidsreduksjon med sekstimersdag med full lønnskompensasjon som mål.

Rasisme og diskriminering er en trussel mot et godt og trygt samfunn, og må bekjempes. SV vil styrke organisasjonenes arbeid mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer, og etablere et nytt forskningsprogram på strukturell

rasisme. I dette budsjettet satser vi også på et pilotprosjekt om kvitteringsordning for å få økt erfaring med omfanget av etnisk profilering.

Kjønns- og seksualitetsmangfold gir økt frihet for alle, og en mer rettferdig fordeling av makt og muligheter mellom menn og kvinner. Organisasjoner som jobber for rettighetene til kvinner, skeive og minoriteter, er viktige pådrivere for et mer likestilt Norge, og styrkes i dette budsjettet.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
Søkbar pott for erfaringer med kortere arbeidstid	100
Økt støtte til Likestillings- og diskrimineringsombudet, Diskrimineringsnemnda, likestillingssentrene, kvinneorganisasjonene og LHBTI-organisasjoner	40
Nytt program mot seksuell trakassering	10
Økt støtte til tilskuddsordning mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer, samt øremerket støtte til DiMe	13
Nytt forskningsprogram om strukturell rasisme	15
Pilotprosjekt om kvitteringsordning etter politikontroller	5
Trappe opp den nasjonale TT-ordningen til å nå alle fylker	32,5

Et mangfoldig kulturliv

Kultur og frivillighet gjør livet rikere. Et rikt og mangfoldig kulturliv der alle har mulighet til å delta, krever at vi støtter dem som lager og formidler kunst og kultur, og gjør kunst og kultur mer tilgjengelig der folk bor. Vi starter opptrappingen til å fylle løftet om at 1 prosent av statsbudsjettet skal gå til kulturen.

Frivilligheten og idretten er en av fellesskapets grunnsteiner. Vi trapper opp til full momskompensasjon, og gjør den regelstyrt, og styrker med det frivillige arbeidet som foregår i hele landet. Ved å rydde i tippemidlene styrker vi den lokale frivilligheten. Det gir mer frivillighet og økt selvstendighet for organisasjonene.

Vi styrker de eksisterende institusjonene, og mener at omorganiseringen av Kulturrådet må settes på vent. Kulturfondet, filmfondet og fond for lyd og bilde får et nødvendig løft, slik at det frie feltet blir styrket. Bibliotekene og kulturskolene er viktige arenaer for kultur i kommunene og må prioriteres.

En forutsetning for et rikt kulturliv er en anstendig kunstnerøkonomi. Derfor trapper vi opp til 500 nye hjemler i løpet av fireårsperioden, styrker vederlagsordningene og foreslår å gjøre ordningen for utstillingshonorarer til en fast og utvidet ordning.

En sterk og uavhengig presse er viktigere enn på lenge. Etter at mediene har tapt store summer på grunn av pandemi og tap av annonseinntekter, øker vi pressestøtten.

SVs viktigste satsninger	Mill. kr.
Regelstyrt momskompensasjon	200
Norsk kulturfond, inkludert innkjøpsordningene	80
Styrket kunstnerøkonomi	88
Bibliotekene	95
Film, produksjon og formidling	30
Mediepolitikk	59

Sterke, handlekraftige kommuner

Landets kommuner er ulike, men leverer tjenester til innbyggerne fra vugge til grav. Stadig flere oppgaver pålegges kommunene uten medfølgende finansiering, den demografiske utviklingen gir en eldre befolkning og flere viktige velferdsreformer krever store ressurser.

Gjennom en styrket kommuneøkonomi vil SV gi gratis SFO til alle førsteklassinger, flere lærere i barnehagene, mer kultur i skolen, flere ansatte i omsorg og pleie, tannhelse dekket av det offentlige, opptrapping av lavterskel psykisk helsevern og på rusfeltet, bedre barnevern og skolehelsetjeneste og bedre dekning av særlig ressurskrevende tjenester. I tillegg

har kommuner og fylker en sentral rolle i det grønne skiftet, både som tjenesteleverandør og innkjøper. De må redusere klimagassutslipp og kunne gjøre nødvendige tilpasninger til klimaendringene. Derfor setter vi av mer penger til kompetanseheving, til bedre kollektivtrafikk og flere gang- og sykkelveier, og til flom- og skredforebygging.

Sterk kommuneøkonomi bidrar til å stabilisere økonomien, redusere arbeidsløshet og gjøre kommunesektoren til en bedre samarbeidspartner for næringslivet, i tillegg til å gi befolkningen de tjenester de har krav på.

SVs viktigste satsninger på kommuneøkonomi	Mill. kr
Økt overføring til kommuneramma	4349
Økt overføring til fylkesramma	2438
Særlig ressurskrevende tjenester	600

En boligpolitikk for de mange

En trygg og stabil boligsituasjon er avgjørende for et godt liv. Boligmarkedet har blitt en driver for økte forskjeller, men dette vil SV snu.

Bostøtte skal sørge for at også de mest vanskeligstilte kan få et trygt sted å bo. Reglene for bostøtte må endres slik at flere får tilgang til støtte og de må få dekket større del av boutgiftene, i tillegg må uføre få samme dekning som før uførereformen.

Det trengs flere og rimeligere boalternativer for unge og lavinnteksthusholdninger. Husbanken må gjenreises som samfunnsutvikler, og kunne bidra til klimakutt og energieffektivitet gjennom lån og tilskuddsordninger til kommuner og

private. SV vil øke tilskuddet til utleieboliger og å øke låneramma i Husbanken, slik at også de som ikke får hjelp av foreldre, kan få startlån til å kjøpe egen bolig. Vi vil styrke startlånsordningen og dele den i to. Én ordning for de med betalingsevne, men uten egenkapital og én for vanskeligstilte. Et viktig boligpolitisk grep er skattlegging av eiendom, se omtale i avsnittet om skatt tidligere i heftet.

I dag er bare 20 prosent av skolene universelt utformet. Det er diskriminering, og derfor vil SV opprette en tilskuddsordning for universell utforming av skoler, en oppfølging av Veikart – universelt utformet nærscole 2030, og øke tilskuddet til heis i eldre boligblokker.

SVs viktigste satsinger bolig	Mill. kr
Økt tilskudd til boligsosiale tiltak	10
Øke bostøtten	250
Utvide lånerammen til Husbanken med 6 mrd.	3640
Tilskudd til kommuner for oppstart av tredje boligsektor	25
Tilskudd til universell utforming av skoler og heis i eksisterende bygg	150

En solidarisk og rettssikker flyktningpolitikk

Det er millioner av mennesker på flukt i verden, men få som kommer til Norge. Europa har stengt grensene og mange står i en krise. Den alvorlige situasjonen i Afghanistan understreker dette. FN har bedt Norge ta imot 5000 kvoteflyktninger i året. Kvinner, menn og barn lever under uverdige og farlige forhold i flyktningleirer. Også innenfor Europas grenser. I Hellas bor det fortsatt sårbare asylsøkere under svært kummerlige og uakseptable forhold. Kommune-Norge har kapasitet, kompetanse og et ønske om å bosette flere. Derfor vil SV at Norge skal ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger, og evakuere 1000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster.

For å styrke rettssikkerheten i utlendingsforvaltningen må flere få mulighet til å forklare seg muntlig for Utlendingsnemnda. Vi styrker derfor UNE slik at det skal gjennomføres flere nemndsmøter enn det som er tilfelle i dag. Vi foreslår å innføre sakkyndige uttalelser i utvisningssaker som gjelder barn, gi barna selvstendige rettshjelpsrettigheter, og innfører en støtteordning for rettslig prøving av utlendingssaker.

Integrering fra dag en

De som søker asyl i Norge skal ha verdige forhold og integreringen skal starte fra dag en. Derfor øker SV ytelsene til de som bor på mottak, slik at ingen skal sulte, og styrker norskopplæringen. Særlig har vi et ansvar for at barna har det trygt, og får delta i samfunnet slik at deres liv ikke settes på vent. Vi styrker aktivitetstilbudet og sikrer gratis SFO for barn i asylmottak og sørger for at barnevernet overtar omsorgen for alle de enslige barna. Familier som har kommet bort fra

hverandre, skal få være sammen i trygghet. Det skaper gode liv og bedre integrering. SV vil derfor legge bedre til rette, både praktisk og økonomisk, for familiegjenforening for flyktninger. Blant annet gjennom å fjerne gebyret for å søke om familiegjenforening for flyktninger og senke gebyret i andre familiegjenforeningssaker.

God integrering forutsetter mulighet til å lære norsk, delta i samfunnet og komme i arbeid. Frivillige organisasjoner gjør en avgjørende jobb og styrkes i vårt budsjett. De skal sikres kontinuitet og forutsigbare rammer. Støtten til kommunale integreringstiltak økes for å styrke introduksjonsprogrammet og overgang til arbeid og/eller utdanning, og for å inkludere nylig bosatte barn og unge på skolen og fritidsarenaen. Vi øker støtten til Jobbsjansen og sikrer at kvinner som mottar sosialhjelp også kan delta i tiltaket, og ansetter flere rådgivere som skal jobbe mot negativ sosial kontroll på ungdomsskoler.

Foto: Julie Ricard, Unsplash

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	419
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster	155
Styrke rettssikkerheten i utlendingsforvaltningen, flere nemndsmøter, innfører sakkyndig uttalelser i utvisningssaker som berører barn, mer rettshjelp og støtteordning for rettslig prøving	76,9
Gi barnevernet omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere 15-18 år fra 1. juli	53
Øke ytelsene til beboere i asylmottak, styrke norskopplæringen, gi barn gratis SFO og flere aktiviteter	43,7
Øke støtte til frivillige organisasjoner på integreringsfeltet	17
Fjerne gebyret for familiegjenforening for flyktninger og senke gebyret i andre familiegjenforeningssaker fra 10 500 kr til 5 900 kr	36
Flere rådgivere som jobber mot negativ sosial kontroll i ungdomsskolen	10
Øke kommunale integreringstiltak for å styrke introduksjonsprogrammet og overgang til arbeid og/eller utdanning, og sikre inkludering av nylig bosatte barn og unge på skolen og fritidsarenaen	15
Styrke Jobbsjansen og sørge for at kvinner som mottar sosialhjelp også får delta	28,8

En justispolitikk for alle

Kamp mot voldtekt, vold og overgrep

Det er et alvorlig samfunnsproblem at mange mennesker lever med vold, overgrep og trusler. I dette budsjettet sikrer SV et krafttak for krisesentre og støtteapparatet for voldsutsatte. Krisesentre skal være et gratis tilbud for alle som trenger det. For mange blir utsatt for voldtekt og overgrep uten at politiet oppklarer sakene. Vi

trenger et taktskifte i etterforskningen av slike saker, gjennom øremerkede ressurser til politiet, samt en styrking av Statens barnehus. Gjennom økt støtte til organisasjoner og fagmiljøer vil vi jobbe for å bekjempe alle former for vold og overgrep, og støtte kampen mot negativ sosial kontroll.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr.
80 % statlig finansiering av krisesentre	336,6
Styrke organisasjoners tiltak mot vold og overgrep i nære relasjoner	24
Økt støtte til incest- og voldtektsentrene	10
Etterforskningsløft på voldtekt og vold i nære relasjoner, samt styrking av Statens barnehus	20
Økt bruk av omvendt voldsalarm	5
Tiltak mot negativ sosial kontroll og æresvold	10

Styrket rettssikkerhet

Rettsstaten skal beskytte og hjelpe alle, uavhengig av økonomisk bakgrunn. SV mener det er behov for en rettshjelpsreform. I dette budsjettet starter vi med å øke bevilgningen til fri rettshjelp og øke salærsatsene. Vi trapper opp reisegodtgjørelsen for å styrke distriktenes tilgang til advokat og sakkyndige, styrker de spesielle rettshjelptiltakene og styrker rettssikkerheten i utlendingssaker.

Domstolene sikrer grunnleggende rettssikkerhet i samfunnet. SV vil jobbe for faglig sterke domstoler over hele landet, økt digitalisering og tiltak for en mer barnevennlig domstol.

De siste årene har kriminalomsorgen fått kraftige budsjettkutt av den blå regjeringen. Dette svekker rehabiliteringen av innsatte, bryter innsattes menneskerettigheter, og forverrer arbeidsforholdene til ansatte. For å løfte rehabiliteringen og unngå mer innlåsing og isolasjon må vi styrke bemanningen i kriminalomsorgen.

SVs viktigste satsninger	Mill. kr.
Oppjustere inntektsgrensen for fri rettshjelp, med mål om dekningsgrad 20% i 2022	260
Øke salærsatsene til advokatene med 50 kr/t	88
Trappe opp reisegodtgjørelsen, og øke tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	27
Ny støtteordning for rettslig prøving av utlendingssaker, samt gratis rettshjelp til barn som berøres i utvisningssaker	5,6
Flere dømmende årsverk i domstolene, økt digitalisering og tiltak for en mer barnevennlig domstol	29
Bedre bemanning i kriminalomsorgen, inkl. støtte til aktivisering og isolasjonsforebyggende tiltak og bedre helsehjelp til psykisk syke i fengsler	54
Øke tilskudd til frivillige organisasjoner innen ettervern, som Røde Kors nettverk etter soning, RøverRadion, Way back, Aurora, musikk i fengsel og frihet og Røverhuset	10
Økt støtte til nødnett og frivillige organisasjoner i redningstjenesten	25

Internasjonal solidaritet i krisetid

Verden står ovenfor flere kriser samtidig. Ulikheten øker, klima- og naturkrisa truer livsgrunnlaget vårt, og demokratiet er under økende press. Pandemien og den økonomiske usikkerheten som har fulgt i kjølvannet av den, har satt kampen mot fattigdom og ulikhet mange år tilbake. Den livsviktige kampen mot klimaendringene risikerer å bli nedprioritert. Mens verdens fattigste blir hardest rammet, gjemmer elitene store verdier bort i skatteparadiser.

Norsk utviklingspolitikk er et av våre viktigste virkemidler for global rettferdighet. I 2022 må bistandsbudsjettet peke vei ut av krisene. SV foreslår et krafttak for klima og natur. Vi tar til

orde for en aktiv og progressiv politikk for å bekjempe global ulikhet. Det gjør vi gjennom å styrke arbeidet med å øke skatteinntektene i utviklingsland og gjennom et målrettet arbeid mot skatteparadiser.

Utviklingspolitikken skal bidra til å flytte makt, styrke demokratiet og folkelige bevegelser. Uten et sterkt sivilt samfunn står demokratiet og grunnleggende friheter i fare. SV ønsker å styrke støtten til sivilsamfunn, menneskerettighetsforkjempere, internasjonal kvinnekamp og LHBT-arbeid. Vi vil også støtte viktig freds- og nedrustningsarbeid.

SVs viktigste satsinger	Mill. kr
Styrke Skatt for utvikling, inkl. økt støtte til FNs skattekomité	50
Styrking av multilaterale gjeldsslettemekanismer	40
Øke kjernestøtten til UNDP	150
Sivilt samfunn	100
Norfund klimainvesteringsfond	400
Et krafttak for klimatilpasning og miljø	100
Styrking av fornybar energibistand	100
Hav og tiltak mot marin forurensning	100
Klimatilpasning og landbruk	100
Kvinner og likestilling	100
Økt støtte til Palestina, bla. UNRWA	100

Et forsvar for vår felles trygghet

Vi lever i en tid med økende spenning, også i egne våre nærområder. Det gjør det viktigere enn noen gang å prioritere riktig i forsvarspolitikken. I sikkerhetspolitikken må vi balansere mellom avskrekking og beroligelse. SV ønsker et sterkt nasjonalt forsvar med balanse mellom forsvarsgrenene og evne til å hevde vår suverenitet. Regjeringens rådyre kampflykjøp parallelt med kutt i drift og bemanning har resultert i en tikkende kostnadsbombe som truer viktige investeringer i Hæren og Sjøforsvaret. Viktigst av alt svekker det muligheten til å investere i Forsvarets viktigste ressurs, nemlig folk.

SVs forsvarspolitik er en politikk for vår felles trygghet. Vi ønsker et forsvar som konsentrerer seg om de viktigste oppgavene her hjemme, heller enn NATO-operasjoner i utlandet. Vi ønsker en bedre balanse mellom materielle investeringer og investeringer i militært og sivilt ansatte. Vi vil øke midler til drift ved blant annet ansette flere etter flere år med kutt. Vi vil beholde Andøya flystasjon som base for overvåkingsflyene, og styrke Sjøforsvaret og Kystvakten som er avgjørende for suverenitetshevdelse og beredskap i Nord-Norge og i havområdene våre.

SVs viktigste satsinger	Mill. Kr.
Flere stillinger, hær og HV, kystvakt, inkl 15 mill øremerket Forsvarets musikk	337,1
Opprettholde basen for overvåkingsfly på Andøya	100

SVs klimabudsjett 2022

Norge trenger et klimabudsjett. SV mener at det i statsbudsjettet hvert år fremover må dokumenteres hvordan budsjettet er i tråd med klimamålene landet har satt, slik at Stortinget kan vite hvordan vi bruker felleskapets midler for å nå målene, og hva som fungerer og ikke.

SVs klimabudsjett viser hvordan SVs politikk og alternative budsjett vil bidra til å kutte 70 prosent av Norges utslipp innen 2030, basert på tilgjengelig informasjon om beregning av utslippseffekter. Det er usikkerhet knyttet til anslagene.

Hvis dette budsjettet følges, kutter vi 69,4 % av alle Norges utslipp innen 2030. Da må alle kuttene som skisseres, gjennomføres. Skal vi nå 70 % må vi også regne med noen flere kutt i industrien som sannsynligvis er mulig, men ikke dokumentert. Likevel er flere av disse tiltakene svært krevende å gjennomføre.

De aller fleste klimatiltakene må settes i gang allerede i 2022. For det første fordi vi kutter mye mer i klimagassutslippene totalt om vi gjennomfører kuttene tidligere, og dermed bruker mindre av det vi totalt kan slippe ut frem til 2030. For det andre tar det ofte litt tid før vi

ser om et gjennomført klimatiltak fører til de antatte utslippsreduksjonene. For det tredje fordi vi kan få flere overraskelser som den daværende regjeringen fikk tidligere i år: Det viste seg at det var en del utslipp som ikke hadde blitt regnet med. Utslippene våre har vært større enn vi visste. Usikkerheten knyttet til anslagene er derfor en god grunn til å kutte mer tidligere.

Klimabudsjettet har vektlagt direkte klimagassutslipp i Norge. Det vil si at vi ikke har regnet med utslipp fra arealendringer som følge av utbygginger, indirekte utslipp som følge av import av varer eller eksporterte utslipp i form av norskprodusert olje og gass som brennes i utlandet. Norskprodusert fossil energi som brennes i utlandet står for om lag ti ganger så store utslipp som hele Norges direkte klimagassutslipp. Men de er vanskelige å regne på, og alle offentlige utredninger som vi har måttet bruke har tatt utgangspunkt i territoriale utslipp. Utslipp fra arealendring og indirekte og eksporterte utslipp regnes heller ikke inn i klimamålet om hvor store innenlandske kutt vi skal gjøre. I sum har derfor ikke klimabudsjettet fokusert på disse utslippskuttene. Men de er også svært viktige for å løse klimakrisen, og vi håper å få inkludert flere slike utslippskutt fremover.

Hovedgrep for å redusere utslippene

Her er våre hovedgrep i alternativt budsjett for å nå klimamålet vårt:

- **Øke CO2-avgiften med totalt 50 % fra 2021-nivå.** Svært mange av tiltakene er avhengig av en høy CO2- avgift – eller en høy karbonpris – for å få ned utslippene, spesielt på de store industribedriftene og andre store punktutslipp.
- **Øke tilskudd til Enova, satsing på hydrogen med 1,1 milliard kroner.** Enova er i dag et av de viktigste virkemidlene for å utløse nye klimaprojekter og sørge for en kraftigere energieffektivisering som er nødvendig for å få tilstrekkelig kraft for å realisere elektrifiseringen av samfunnet og oppbygging av grønn industri.
- **Opprette og bevilge 10 milliarder til en grønn investeringsbank og 20 milliarder til et statlig grønt investerings tiltak.** Dette vil bidra til å utvikle ny teknologi og gjøre det lønnsomt for selskaper å gjennomføre grønn omstilling.
- **Investeringer i jernbane, kollektivt og høyere avgift på fossilt drivstoff.** I transportsektoren så er de store virkemidlene nye investeringer i jernbane og satse mindre på motorvei, og høyere avgifter på fossilt drivstoff, i tillegg til omsetningskrav på biodrivstoff. For kollektivtrafikken så er virkemidlene krav i offentlige innkjøp, noe som krever store kompensasjoner til fylkene, og mer utbygging av kollektivtrafikken som erstatning for personbilene.
- **Karbonfangst og -lagring.** Å få i gang karbonfangst og -lagring på avfallsanlegg og i industrien så raskt som mulig vil være avgjørende for å få gjennomført prosjektene innen 2030. Vi gir derfor 270 millioner mer i 2022 til å gjennomføre utbygging av Klemetsrud og starte utredning på de øvrige avfallsanleggene.
- **Økt CO2-avgift på sokkelen og elektrifisering.** I petroleumssektoren er hovedtiltaket økt CO2-avgift på sokkelen som skal gå og elektrifisering av installasjonene. I tillegg fjerner SV oljeindustriens gunstige skattefordeler, og innfører en utvinningsavgift som går til omstilling og vil gjøre noe utvinning ulønnsom.

I tillegg er det mange flere mindre bevilgninger, og det forutsetter at det i tillegg gjennomføres en rekke reguleringer som ikke behøver budsjettbevilgninger.

Kort om metode for utregning

Mange av klimatiltakene er basert på Klimakur 2030. En utfordring er at mange av disse ikke har noen klar plan for hvilke virkemidler som er tilstrekkelig for å gjennomføre klimatiltaket. For eksempel kan vi vite hvor mange tonn CO2 vi kan spare ved å halvere matsvinnet, men ikke nøyaktig hvilke virkemidler som må til for å lykkes.

Grunnet manglende konkrete tall på virkemidler, er det vanskelig å gi noe estimat på hvor store utslippskutt SVs alternative statsbudsjett vil gi. Mange tiltak baserer seg på at de samme postene økes. Det vil derfor være vanskelig å beskrive nøyaktig hvilke tiltak som blir gjennomført ved å øke posten. For å få bedre beregninger på dette er man avhengig av at regjeringen prioriterer å utvikle flere tall.

Klimabudsjettet tar utgangspunkt i regjeringens referansebane for hvordan norske utslipp vil utvikle seg fram mot 2030. Denne referansebanen sier noe om hvordan utslippene vil utvikle seg i tråd med klimapolitikken fra 2019. Ifølge denne referansebanen vil Norges utslipp reduseres med 10 millioner tonn CO2 i 2030, relativt til 1990. Referansebanen er ikke oppdatert i Nasjonalbudsjettet for 2022 utover talljusteringene som kom etter de historiske feilføringene. Dette betyr at vi ikke vet effekten av det fremlagte budsjettet eller fjoråret, eller virkemidlene i Klimameldingen på fremtidige utslipp. Det blir først oppdatert til neste år.

SVs klimabudsjett

Under følger en liste over SVs klimatiltak i årets alternative budsjett utover dagens klimapolitikk. Tallene for utslippskutt angir kuttspotensial i 2030 i millioner tonn CO₂-ekvivalenter.

Transport	Kutt	Våre tiltak
Vegtransport		
100 % av nye, lette varebiler er elektriske innen 2025, 100 % av nye tunge varebiler elektriske innen 2030 og 100 % av nye lastebiler er elektrisk eller hydrogen i 2030 og 10 % trekkvogner på biogass	0,86	Vi øker overføringene til Enova, øker CO ₂ -avgiften, og øker innkjøps- og drivstoffavgiftene for fossile biler. Vi vil innføre avgiftsfritak for nullutslipps vare- og lastebiler, opprette nullutslippssoner i de store byene og stiller grønne krav til offentlige innkjøp.
50 % reduksjon i personbilkilometer i de store byene og nullvekst i resten av landet	1,28	Vi bevilger 800 millioner ekstra for å øke statens andel til 70 % i de store kollektivprosjektene i byene, styrker kollektivtransporten i fylkene med 300 millioner og gir kompensasjon til kollektivselskapene med 500 millioner. Vi vil få flere byvekstavtaler og en sykkelstøtte på 300 mill. Vi øker CO ₂ -avgiften, den fossile veibruksavgiften og engangsvgiften for fossile biler. I tillegg settes det av 250 mill. kroner til klimatiltak i kommunene.
Nullutslippskrav i offentlige innkjøp av transporttjenester	0,10	Vi vil stille krav til nullutslippsløsninger i offentlige innkjøp av transporttjenester.
100 % av nye bybusser er elektriske i 2025	0,22	Vi styrker kollektivtrafikk i byene med 800 mill. kroner, og øker med 300 mill. kroner i støtte for å skifte ut fossil kollektivtransport med utslippsfrie i fylkene.
Elektrifisering av alle nye personbiler utover Stortingets mål	0,08	Vi setter av 100 mill. til flere ladestasjoner, høyere engangsvgift for fossile biler og øker CO ₂ -avgiften. Vi reduserer unntakene for ladbare hybrider, og utreder å tette skattehullet i leasingmarkedet.
75 % av nye langdistansebusser er el eller hydrogen	0,06	Vi øker CO ₂ -avgiften og legger til rette for bedre ladeinfrastruktur med 100 mill. ekstra. Bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 mrd. til et statlig, grønt investerings-selskap, 10 mrd. til en grønn investeringsbank, og 500 mill. ekstra til grønn forskning. Vi stiller også krav i tildelingene.
45 % av nye motorsykler er elektriske	0,01	Vi øker CO ₂ -avgiften og veibruksavgiften.
Sjøtransport		
Elektrifisering av havbruksnæringen	0,37	Innføre en låneordning for lavutslippsteknologi i fiskeri og nærskipfart, innfører en avgift tilsvarende veibruksavgift på dieselbåter og øker CO ₂ -avgiften. Stiller krav i konsesjoner.
Få mer avansert biodrivstoff i skipsfarten	0,26	Øker direkteinvesteringene til bioøkonomi gjennom opprettelsen av BioNova med 235 mill. Øker CO ₂ -avgiften og stiller høyere omsetningskrav til innblanding av biodrivstoff.
Krav om nullutslippsferger	0,18	Øker tilskuddet til fylkeskommunene med 300 mill. for støtte til lavutslippshurtigbåter og -ferger og for å erstatte fossil kollektivtrafikk med fornybar.
Halvering av cruisetrafikk i Norge	0,15	Øker tilskuddet til miljøvennlige havner med 180 mill., og øke CO ₂ -avgiften. Vi gir kommunene mulighet til å si nei til anløp, og stiller krav om nullutslipp ved anløp til verdenarvfjorder og laksefjorder innen 2026.
Krav til nullutslippsløsninger for offshore-supplyskip i utvinningstillatelser	0,15	Øker CO ₂ -avgiften, og reduserer aktiviteten på sokkelen. Setter av 430 mill. til grønn flåtefornyelse

Redusere utslippene fra cruisetrafikk i Norge med 70 %	0,21	Øker tilskuddet til miljøvennlige havner med 180 mill. kroner, og øker CO2-avgiften. Vi gir kommunene mulighet til å si nei til anløp, og stiller krav om nullutslipp ved anløp til verdensarvfjorder og laksefjorder innen 2026 og bygger ut nett.
Krav til nullutslippsløsninger for offshore-supplyskip i utvinningstillatelser	0,15	Innfører en låneordning for lavutslippsteknologi i fiskeri og nærskipfart med oppstart på 280 mill. kroner, øker CO2-avgiften på sokkelen, stiller krav i tillatelsene, og reduserer aktiviteten på sokkelen, og har en hydrogensatsing på 500 mill. kroner.
Landstrøm til skip i norske havner	0,15	Øker med 180 mill. kroner til mer miljøvennlige havner og stiller krav til skipene for å bruke havnene.
Hjemfall av trålkvoter i nord til elektrisk sjark	0,14	Innfører en låneordning for lavutslippsteknologi i fiskeri og nærskipfart med oppstart på 280 mill. kroner, og vil ha hjemfall av trålkvoter til kystflåten.
Flytte gods fra vei til sjø og bane	0,11	Øker støtten for gods på bane med 102 mill. kroner. og gods på sjø med 80 mill. kroner. Øker CO2-avgiften og utreder engangsavgift på tunge lastebiler.
Redusere fossil fritidsbåtbruk	0,13	Innfører avgift tilsvarende veibruksavgift på diesalbåter. Utreder båtmotoravgift og forbud mot svært forurensende motorer og fartsgrenser som kan få ned forbruket. Krav til at nykjøp av båter skal være nullutslipp i 2030.
Innføre nullutslippshurtigbåter	0,08	Øker tilskuddet til fylkeskommunene for støtte til lavutslippshurtigbåter og -ferger og utslippsfri kollektivtrafikk med 300 mill. kroner og øker CO2-avgiften.
Elektrifisering av sjark	0,05	Foreslår et eget låneprogram for innkjøp av elsjark eller annen lavutslippsteknologi med 280 mill. kroner i oppstart.
Energieffektivisering i havbruk, sjøfart og fiskeri	0,03	Øker CO2-avgiften, setter av 180 mill. kroner til mer miljøvennlige havner og starter en låneordning for lavutslippsteknologi.
Flytrafikk		
Kutte 70 % av utslippene i flytrafikken beregnet fra 2005	0,91	Øker flypassasjeravgiften og stiller omsetningskrav til biodrivstoff. Øker budsjettet med 235 mill. kroner til bioøkonomi og øker satsingen på jernbane og nattog med 1,452 mrd. kroner. Stille krav om nullutslipp på kortbanenettet, og utvikle elektriske fly.
Tog		
Erstatte gjenværende dieseltogstrekninger med fossilfritt alternativ	0,04	Øke jernbaneinvesteringene, og gir 300 mill. kroner mer til elektrifisering av Rørosbanen, Solørbanen, Nordlandsbanen, Meråkerbanen og Raumabanen.
Annet		
Økt bruk av avansert biodrivstoff	0,5	Stiller krav til høyere omsetningskrav, innfører fritak for veibruksavgift for avansert biodrivstoff utover omsetningskravet, og setter av 235 mill. kroner til bioøkonomi gjennom BioNova.
Elektrifisere alle nye ikke-veigående maskiner fra 2030	0,27	Øker tilskudd til Enova med 650 mill., øker CO2-avgiften og stiller krav om nullutslipp i offentlige anbud.
Forbedret logistikk i varetransporten	0,27	Øker tilskudd til Enova med 650 mill. kroner, setter av 70 mill. kroner ekstra til miljørådgivere i distriktene og 250 mill. ekstra til lokale klimatiltak. Vi stiller krav om nullutslipp i offentlige anbud.
Totalt transport	6,46	

Petroleumsvirksomhet	Kutt	Våre tiltak
Redusere petroleumsproduksjonen	50,7	Forny ikke utvinningstillatelser som strider med 1,5-gradermålet, stiller strenge lønnsomhets- og miljøkrav, innfører utvinningsavgift og øker CO2-avgiften.
Elektrifisere sokkelen	2,93	Vi øker CO2-avgiften og tilskudd til Enova, stiller krav om elektrifisering og setter igang satsing på industrialisering av havvind.
Redusert fakling	0,9	Utredet og innfører økonomiske sanksjoner mot fakling, stiller strengere krav og øker overvåkingen i Miljødirektoratet.
Tekniske tiltak i oljevirksomheten	0,2	Vi øker CO2-avgiften, utredet flere utslippsavgifter.
Fjerne utslipp fra leteboring	0,16	Vi vil ikke gi noen flere tillatelser til leteboring.
Totalt petroleumvirksomhet	9,26	

Industri og næringsliv	Kutt	Våre tiltak
CO2-fangst på avfallsforbrenning	1,31	Vi setter av 200 mill. kroner til karbonfangst (CCS) i Oslo, og 70 mill. kroner til oppstart for å utrede CCS i Trondheim, Bergen, Kristiansand, Fredrikstad, Ålesund, Gjøvik, Tromsø og Stavanger. Bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 mrd. til et statlig grønt investeringssselskap, 10 mrd. til en grønn investeringsbank, og øker grønn forskning med 500 mill. kroner.
Karbonfangst på raffineriet på Mongstad	0,62	Vi setter av penger til å utrede CCS, se punktet over.
Utrede og innføre karbonfangst i kalkproduksjon	0,28	Vi vil øke bevilgningene til CCS.
Anvendelse av hydrogen i industri	0,14	Vi bevilger 10 mrd. til en grønn investeringsbank og 20 mrd. til et statlig grønt investeringssselskap og setter i gang en hydrogensatsing på 500 mill. kroner.
Trekull til industri	0,83	Vi øker CO2-avgiften og Enova-midlene og stiller krav om bruk og innblanding av trekull.
Elektrifisering av industri	0,12	Vi øker Enova-midlene og CO2-avgiften, og setter av 500 mill. kroner til grønn forskning.
Elektrifisering av Yara Porsgrunn	1	Vi øker Enova-midlene med 50 mill. kroner for å få satt i gang prosjektet, og øker CO2-avgiften.
Karbonfangst på Norcem i Brevik	0,4	Dette ligger inne i budsjettene, men ikke i referansebanen.
Energieffektivisering og utfasing av fossil varme i industrien	0,28	Vi øker Enova-midlene og innfører forbud mot fossil oppvarming i industrien innen 2025.
Klimatiltak i aluminiumsindustrien	0,52	Vi øker Enova-midlene og avgiftene på PFK.
Klimatiltak i sementindustrien	0,16	Vi øker CO2-avgiften, Enova-midlene og setter av 500 mill. kroner til grønn forskning.

Klimatiltak i raffinerier	0,44	Vi øker Enova-støtten og CO2-avgiften. Vi stiller krav om gjenvinning av varme fra røykgass og krav om redusert faking.
Klimatiltak i asfaltindustrien	0,10	Vi øker CO2-avgiften, Enova-støtten og stiller strengere krav til bruk av beste tilgjengelige teknologi, og setter av 500 mill. kroner til grønn forskning.
Omstille fjernvarme fra gass til elektrisitet	0,08	Vi øker CO2-avgiften og stiller krav til bransjen.
Redusere lystgassutslipp	0,08	Vi øker Enova-støtten og utreder avgift på utslipp av lystgass.
Gjenbruk av sagspon	0,04	Gjennomføres nå.
Omstille fjernvarme fra fossil olje til bio	0,04	Vi øker CO2-avgiften og stiller krav til bransjen.
Totalt industri og næringsliv	6,44	

Jordbruk	Kutt	Våre tiltak
Redusere forbruket av kjøtt	0,9	Vi legger til rette for mindre kjøttforbruk og mer lokalproduserte grønnsaker og stiller krav til dagligvarebutikkene. Vi støtter bønder med penger til omstilling i jordbruksforhandlingene når forbruket reduseres. Det skal være fordelaktig å ha dyr på beite.
Tilbakeføre 100 000 dekar av dårlig organisk jord til myr	0,3	Vi setter av 90 mill. kroner til et fond for restaurering av natur, hvorav 10 mill. kroner er øremerket restaurering av myr og legger om tilskuddsordningene slik at bønder kan søke om støtte til tilbakeføring av myr.
Elektrifisering og biodrivstoff i transport og oppvarming	0,3	Vi øker CO2-avgiften og bevilningene til Enova.
Mer enn halvering av matsvinnet	0,33	Vi vil få på plass en bransjeavtale, gjennomføre holdningskampanjer og innføre en matkastelov.
Mer kløver og mindre kunstgjødsel til eng	0,1	Vi vil legge om tilskuddsordningene for å gjøre det fordelaktig og innføre avgift på mineralgjødsel.
Mindre utslipp fra gjødsel	0,08	Vi vil endre tilskuddsordningene, endre gjødslingstidspunkt og innføre avgift på mineralgjødsel.
Totalt jordbruk	2,01	

Andre sektorer	Kutt	Våre tiltak
Utslippsfrie bygg- og anleggsplasser	0,85	Vi øker Enova-støtten, stiller krav til offentlige innkjøp og vil utrede og innføre forbud mot fossil varme.
Fase ut fossil gassoppvarming i bygg	0,11	Vi øker støtten fra Enova til energieffektivisering med 800 mill. og øker planene for produksjon av avansert biodrivstoff i Norge.
Raskere utskifting av vedovner	0,1	Vi må sørge for tilskuddsordning og innføre forbud mot forurensende ovner i soner med høy luftforurensning.
Øke uttak av metan fra avfallsdeponi	0,08	Vi kartlegger gamle deponier.
Nullutslippsenergi i Longyearbyen	0,07	Regjeringen gjennomfører nå.
Øke utsorteringen av plastavfall	0,07	Vi vil utrede en materialavgift på jomfruelige produkter og stiller krav til materialgjenvinning.
Øke innsamlingen og destruksjonen av HFK	0,03	Vi må gjennomføre holdningskampanjer og opprette flere returpunkter, og innføre økt avgift på HFK.
Stans i nydyrking av myr	0,02	Vi vil opprettholde forbudet mot nydyrking av myr og i tillegg utrede forbud mot nedbygging av myr generelt.
Øke gjenvinningen av tekstiler	0,02	Vi utreder pant eller pris på tekstiler og stiller krav til materialgjenvinning.
Totalt andre sektorer	1,35	

Samla utslippskutt

Alle utslippskuttene kan sammenfattes i følgende tabell:

Klimatiltak etter sektor	Kuttspotensial i 2030 (mill. tonn CO ₂ -ekv.)
Transport	6,46
Petroleum	9,26
Industri og næringsliv	6,44
Jordbruk	2,01
Andre sektorer	1,35
Sum	25,52

Om man legger disse utslippskuttene sammen med forventede utslippsreduksjoner fra referansebanen får vi at samla utslippskutt i 2030 som følge av SVs klimabudsjett vil være på 35,52 millioner tonn CO₂. Det tilsvarer et kutt på 69,4 prosent relativt til 1990.

Prioriteringer

Alle beløp er sammenlignet med Solberg-regjeringens forslag til statsbudsjett, Prop. 1 S (2021-2022) og Prop. 1 LS (2021-2022).

Rammeområde 1: Statsforvaltning

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Kutt i statsministerens kontor	-5	20	1
Kutt i statsrådet	-11	21	1
Kutt i nytt regjeringskvartal	-500	2445	33
Veksthuset på Tøyen	5	2445	34
Utredning plassering av Ocean space centre i fjellhall på Ladehammern ved sjøen som alternativ til utbyggingen på Tyholt	5	530	30
Sum rammeområde 1	-506,0		

Rammeområde 2: Familie og forbruker

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Tiltak mot barnefattigdom			
Øke barnetrygden for barn 6-18 år med 200 kr. mnd. Innføring fra 1. juli.	1043	845	70
Innføre søskentillegg i barnetrygden: 25 % av ordinær sats i tillegg per barn fra og med barn nummer tre. Maksimalt tak på tre søskentillegg per familie. Innføring 1. juli	209	845	70
Minsteytelse foreldrepenger til alle på 2G fra 1. juli	326	2530	70
Barnevernsløft			
Økt bemanning i det kommunale barnevernet	205	855	60
Øke kapasiteten i offentlige barnevernstiltak, og flere stillinger i det statlige barnevernet	150	855	1
Tilskudd til etablering av kommunale brukerråd for barneverntjenesten der barna er representert	10	854	61
Nytt program for barns medvirkning og kunnskap i barnevernet	5	854	71
Pilotprosjekt med mangfoldskontakter i barnevernet	10	854	61
Styrking av det statlige barnevernets fosterhjemsarbeid	10	855	1
Gi barnevernet omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere 15-18 år fra 1. juli	83	856	1

Likestilling, diskriminering og antirasisme			
Trepartssamarbeid for likestilling i arbeidslivet	5	351	70
Styrke bemanningen i Likestillings- og diskrimineringsombudet	10	353	50
Styrke bemanningen i Diskrimineringsnemnda	5	350	1
Styrke Likestillingssettene	10	351	73
Økt støtte til kvinneorganisasjonene	5	351	70
Økt støtte til LHBTI-tiltak og organisasjoner	5	351	72
Økt støtte til tilskuddsordning mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer	10	351	70
Nytt forskningsprogram om strukturell rasisme	15	351	21
Diskrimineringshjelpa og Meglingsbenken (DiMe)	3	351	70
Retten til å leve frie liv			
80 pst. statlig finansiering av krisesenter	336,6	840	60
Tiltak mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold	10	840	21
Støtte til incest- og voldtektssentrene	10	840	61
Økt støtte til voldsforebyggende tiltak	10	840	70
Økt støtte til senter for voldsutsatte barn, Stine Sofies Stiftelse	5	840	73
Informasjonskampanje om krisesenter og andre hjelpetilbud for voldsutsatte	4	840	21
Nytt program mot seksuell trakassering	10	351	70
Barn og ungdom			
Øke grunnstøtten til barne- og ungdomsorganisasjonene	12	846	70
Reversere kuttet i den internasjonale grunnstøtta	1,29	846	79
Øke støtten til tilskudd til å inkludere barn og unge	10	846	61
Forbrukerpolitikk			
Styrke Forbrukertilsynets oppfølging av Åpenhetsloven, i samarbeid med OECDs kontaktpunkt og sivilsamfunnet	5	868	1
Inndekninger			
Avvikle engangsstøtten fra 1. juli og erstatte med minstestøtte for alle	-398	2530	71
Kutt i kjøp av private barneverntjenester, ideelle aktører skjermes.	-100	855	22
Avvikle kontantstøtten fra 1. juli	-684	844	70
Kutt i støtte til digitalt samlivskurs	-1,6	842	22
Sum rammeområde 2		1349,3	

Rammeområde 3: Kultur

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Sterk og selvstendig frivillighet			
Opptopping til full, regelstyrt momskompensasjon	200	315	70
Nye frivilligsentraler	5	315	60
Tilskudd til frivillige organisasjoner	7	315	78
Kunstnerøkonomi			
80 nye hjemler kunstnerstipend	33	320	72
Norsk skuespiller- og danseallianse (SKUDA) og opprettelse Musikerallianse	5	320	74
Kompensasjon for kopiering til privat bruk, opptopping	10	337	70
Utstillingshonorar permanent ordning, opptopping	40	337	71
Sterkt og uavhengig kulturliv			
Norsk kulturfond	55	320	55
Styrket innkjøpsordning sakprosa	25	320	55
Fond for lyd og bilde	10	320	51
Regionale kulturfond, statlig bidrag til opptopping	10	325	74 (ny)
Nasjonal lesestrategi	20	326	76 (ny)
Felles digitalt innkjøpsbudsjett og utvikling for bibliotekene	45	326	77 (ny)
Styrke Scenekunstbruket og opprettelse av Musikkbruket	20	323	70
Styrke kulturorganisasjoner og tiltak			
Litteratur- og leseorganisasjoner	8	326	80
Styrke organisasjoner som får grunnstøtte over Kulturrådet	20	320	74
Regionale prosjektmidler for visuell kunst	10	328	78
Etablere ny søkbar ordning for langsiktig og forutsigbar drift av etablerte scenekunstkompanier	15	320	75
KODE	15	328	70
Rehabilitering Olavshallen	15	328	70
Styrke institusjoner og museer i hele landet	10	328	70
Styrke ordningen nasjonale kulturbygg	15	322	70
Styrke musikk- og scenekunstinstitusjonene	15	323	70
Likestilling			
Likestillings- og mangfoldspott for kulturlivet, administrert av Balansekunst	5	320	74
Teksting av dubbet film	0,25	334	21
Norsk Skogfinsk museum	1	323	70
Safemuse - residenser forfulgte og truede kunstnere	3,4	320	74
Medier og film			
Øke mediestøtten	45	335	71
Tilskudd lokalradioene	7	335	74

Nynorsk avissenter i Førde	0,3	335	74
Regionale filmsentre og filmfond og økt støtte til formidling	15	334	73
Filmfondet	20	334	50
Pressestøtte til samiske aviser	6,5	335	75 (ny)
Samisk Filminstitutt	5	334	78
Kulturminner			
Fartøyvern	10	1429	74
Norsk kulturminneform	15	1432	50
Norsk kompetansesenter for verdensarv	4	1429	79
Inndekninger			
Kultur som næring, overføres til Norsk kulturfond	-46	325	71
Redusert tilskudd Kulturtanken	-30	325	1
Reduksjon til NRK som følge av redusert momssats	-240	335	79
Sum rammeområde 3		429,5	

Rammeområde 4: Utenriks

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Global rettferdighet og demokrati i krisetid			
Styrke Skatt for utvikling, inkl. økt støtte til FNs skattekomité	50	161	72
Styrking av multilaterale gjeldsslettemekanismer	40	172	73
Øke kjernestøtten til UNDP	150	171	70
Sivilt samfunn	100	170	70
Klima og natur			
Norfund klimainvesteringsfond	100	162	76
Et krafttak for klimatilpasning og miljø	100	163	70
Styrking av fornybar energibistand	100	162	72
Hav og tiltak mot marin forsøpling	100	163	71
Klimatilpasning og landbruk	100	162	71
En feministisk og inkluderende utviklingspolitikk			
Kvinner og likestilling	100	164	70
Globalt fredsarbeid og avspenning i nord			
Tilskuddsordning nedrustningsspørsmål ODA	15	151	70
Tilskuddsordning freds- og nedrustningsspørsmål	20	118	75 (ny)
Videreutvikle det humanitære initiativet	20	118	76 (ny)
Tilskuddsordningen for nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk aktivitet	10	118	72
Øke folk-til-folk-samarbeid og prosjektsamarbeid med Russland	10	118	70
Økt støtte til Palestina, bla. UNRWA	100	159	70
Inndekning			
Globale sikkerhetsspørsmål	-150	151	71
Regionbevilgning for Europa og Sentral-Asia	-130	159	71
Regionale banker og fond	-75	172	71
IFC	-50	162	73
Strategisk samarbeid	-20	172	72
Verdensbanken	-110	172	70
Sårbare grupper	-100	164	70
Næringsutvikling og handel	-100	162	70
Verdens matvareprogram	-50	150	71
Sum rammeområde 4	330,0		
90-poster			
Norfund klimainvesteringsfond	300	162	96

Rammeområde 5: Justis

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Fri rettshjelp			
Oppjustere inntektsgrensen for fri rettshjelp, med mål om 20% dekningsgrad i 2022	260	470	1
Øke reisegodtgjørelse til advokater og sakkyndige	12	470	1
Øke salærsatsene til advokatene med 50 kr/timen	88	470	1
Øke tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak som finansierer bl.a. Juss-buss, Gatejuristen og JURK	15	470	72
Ny støtteordning for rettslig prøving av utlendingssaker	4	470	1
Gratis rettshjelp til barn som berøres i utvisningssaker	1,6	470	1
Rettsvesen			
Flere dømmende årsverk i domstolene	14	410	1
Støtte til teknisk utstyr og digitalisering i domstolene	10	410	1
Støtte til en mer barnevennlig domstol	5	410	1
Kriminalomsorg			
Økt bemanning i fengslene	24	430	1
Støtte til aktivisering og isolasjonsforebyggende tiltak	15	430	1
Bedre helsehjelp til psykisk syke i fengsel	15	430	1
Øke tilskudd til organisasjoner innenfor ettervern, som Røde Kors nettverk etter soning, RøverRadion, Way back, Aurora, musikk i fengsel og frihet og Røverhuset	10	430	70
Politi			
Pilotprosjekt med kvitteringsordning etter politikontroll	4	440	1
Etterforskningsløft på voldtekt og vold i nære relasjoner	15	440	1
Styrke politiets innsats for å etterforske internasjonale krigsforbrytelser	5	440	1
Styrke Økokrim for å bekjempe økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet	10	440	1
Vold og overgrep			
Styrke Statens barnehus	5	440	1
Driftsstøtte til Krisesentersekretariatet	4	400	70
Styrke tiltak for å hjelpe mennesker ut av prostitusjon og støtte ofre for menneskehandel	5	440	70
Styrke kontoret for voldsoffererstatning	5	473	70
Økt bruk av omvendt voldsalarm	5	440	1
Redningstjeneste, samfunnssikkerhet og beredskap			
1000 nye nødnetterminaler	5	455	71
Økt støtte til de frivillige beredskapsorganisasjonene	20	455	71

Kvoteflyktninger			
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	10,4	440	1
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	1,5	444	1
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster	17,2	440	1
Kriminalitetsforebyggende tiltak			
Styrke tilskuddsordning til kommuner for forebygging av radikalisering	5	433	60
Terrorsikring av religiøse bygg	5	440	1
Inndekning			
Kutt i innkjøp av spyttmasker	-1	430	1
Ikke gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner	-10	430	70
Kutt i utstyrsanskaffelser som bil og våpen	-60	440	1
Nytt grense- og visumfond	-50	440	73
Schengen IKT-forpliktelser	-20	440	45
Sum utgifter	454,7		
Fjerne gebyret for familiegjenforening for flyktninger og senke gebyret i andre familiegjenforeningssaker fra 10 500 kr til 5 900 kr	-36	3440	6
Økte medlemsavgifter fra næringslivet til Nasjonal sikkerhetsmyndighet	5	3457	1
Sum inntekter	-31,0		
Sum rammeområde 5	485,7		

Rammeområde 6: Innvandring, regional utvikling og bolig

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Flyktninger, asyl og innvandring			
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	17,4	670	1
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	327,3	671	60
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	25,7	672	60
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	8,4	490	1
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	9,8	490	73
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	18,6	490	75
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster	19,5	490	1
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster	79	490	21
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster	6,2	490	22
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster	5,4	490	60
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster	17,2	490	70
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og andre europeiske land med høye asylankomster	10,4	490	75
Øke antall norsktimer til beboere i asylmottak fra 175 til 250 timer	7,8	672	60
Kutt i UDI for å slutte med opphør av flyktningstatus på grunn av endrede forhold i hjemlandet og mindre satsing av tilbakekall av statsborgerskap	-5	490	1
Gi barnevernet omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere 15-18 år fra 1. juli	-30	490	21
Gi barnevernet omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere 15-18 år fra 1. juli	-1	490	70
Gi barnevernet omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere 15-18 år fra 1. juli	1	490	60
Gratis SFO for barn i mottak	3,9	490	60
Øke stønadene til beboere i mottak	27	490	70
Innhente mer kunnskap og lage egne retningslinjer for kommuner som sikrer god oppfølging av ivaretagelse av rettighetene til barn i integreringsfasen	1,5	671	50
Aktivitetstilbud for barn på mottak	5	490	71
Reversere regjeringens kutt i assistert retur og utvide ordningen til også å gjelde beboere på mottak	1	490	72
Kutt i UNE for å slutte med opphør av flyktningstatus på grunn av endrede forhold i hjemlandet og mindre satsing av tilbakekall av statsborgerskap	-5	491	1
Innføre sakkyndiguttalelser i utvisningssaker som berører barn i UDI	9,1	490	1

Innføre sakkyndiguttalelser i utvisningssaker som berører barn i UNE	12,2	491	1
Bedre rettssikkerhet i UNE ved å gjennomføre flere nemndsmøter	50	491	21
Integrering og levekår			
Satsing på minoritetsrådgivere i ungdomsskolen	10	670	1
Styrke Jobbsjansen og inkludere kvinner som mottar sosialhjelp i tilbudet	28,8	671	62
Styrke områdesatsinger i Oslo, Drammen, Trondheim, Bergen og Stavanger	10	671	62
Styrke områdesatsinger i Oslo, Drammen, Trondheim, Bergen og Stavanger - bomiljøtiltak og områdeutvikling	10	590	65
Øke kommunale integreringstiltak for å styrke introduksjonsprogrammet og overgang til arbeid og/eller utdanning, og sikre inkludering av nylig bosatte barn og unge på skolen og fritidsarenaen	15	671	62
Øke tilskuddet til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner, herunder 1 mill til Faglig forum for kommunalt flyktningsarbeid	5	671	71
Øke støtten til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet, som Mirasenteret, Caritas, NOAS, Antirasistisk senter, Dråpen i havet, Menneskerettighetsakademiet, Norsk Folkehjelp. Beholde posten som en øremerket ordning	10	671	71
Støtte til Peace Painting, Søster til søster	2	671	73
Samiske formål og nasjonale minoriteter			
Øke tilskudd til Sametinget	10	560	50
Det mosaiske trossamfunn	0,5	567	72
Næring i distriktene			
Tilskudd til mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, Rettferdig grønt skifte	90	553	61
Kutt i petroleumsrelaterte prosjekter fra Innovasjon Norge	-19,2	553	61
Tilskudd til regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, Rettferdig grønt skifte	90	553	70 (ny)
Kommunale næringsfond	100	553	70 (ny)
Klynger og innovasjon	91	553	74
Bolig			
Øke bostøtten	250	581	70
Øke tilskuddet til boligsosiale tiltak gjennom Husbanken	10	581	78
Øke tilskudd til heis	50	581	79
Tilskudd universell utforming av skoler	100	581	80 (ny)
Tilskuddsordning for kommuner for oppstart av tredje boligsektor	25	581	76
Sum utgifter	1510,4		

Økte renteinntekter til Husbanken som følge av økt låneramme	20	5615	80
Sum inntekter	20,0		
Sum rammeområde 6	1490,4		
90-poster			
Utvide lånerammen til Husbanken med 6 mrd. kroner	3640	2412	90
Avdrag på lån til Husbanken	3	5312	90

Rammeområde 7: Arbeid og sosial

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Arbeid og NAV			
1000 flere tiltaksplasser i Nav	126	634	76
1000 flere tiltaksplasser, administrasjon	15,2	605	1
Reversere AAP-kutt til unge under 25 år	670	2651	70
Styrke AAP. Forlenge AAP frem til 30. juni 2022	770	2651	70
Gjeninnføre ferietillegg for dagpengemottakere	1630	2541	70
300 flere VTA-plasser som første ledd i en flerårig opptrappingsplan	46,1	634	77
Styrke Nav	63,2	605	1
Styrke Arbeidstilsynet	25	640	1
Reversere kutt i perioden med dagpenger under permitteringer i fiskeindustrien	1	2541	70
Reversere smålige kutt			
Reversere kutt i støtte til barnebriller	220	2661	75
Gjenopprette barnetillegget for uføre	173	2655	70
Reversere kutt i skjermingstillegg for uføre	170	2655	70
Stønad til bil - reversere kutt i stønaden slik at flere får rett på stønad til bil	70	2661	74
Tiltakspenger - reversere regjeringens kutt	275	634	76
Gjeninnføre fribeløpet for uføre	250	2655	70
Styrke aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år	50	2661	79
Pensjon			
Øke minstepensjon med 4000 kroner fra 1. mai	350	2670	73
Likestilling			
Søkbar pott for erfaringer med kortere arbeidstid	100	601	21
Universell utforming - søkbar pott	10	352	71
Helt med: Arbeidsinkludering for personer med utviklingshemming	4,5	352	72
TV-BRA	1	352	70

Inndekningsforslag			
SPK, innsparing som følge av økt minstepensjon	-12	612	1
Innsparing uføretrygd pga. forlenging av AAP	-280	2655	70
Øke arbeidsgiverperioden til 15 dager fra 1. mars	-43	2541	70
Sum rammeområde 7	4685,0		

Rammeområde 8: Forsvar

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Flere stillinger, hær og HV, kystvakt, inkl 15 mill øremerket Forsvarets musikk	337,1	1720	1
Opprettholde basen for overvåkingsfly på Andøya	100	1720	1
Forskningsplan for veteraner	20	1700	73
Støtte til frivillige organisasjoner	27,9	1700	71
Trekke ut norske styrker fra Irak, eFP, Jordan og fregattoppdrag i Midtøsten	-455	1720	1
Utsette E-tjenestens tiltak for tilrettelagt innhenting	-30	1735	21
Sum rammeområde 8	0,0		

Rammeområde 9: Næring

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Låneordning for lavutslippsteknologi i fiskeri og nærskipfart	280	2421	54
Satsing på sysselsetting av norske sjøfolk - fjerne taket i nettolønnsordningen	760	909	73
Opprette BioNova - klimafondet for landbruk og bioøkonomi	235	2423 (ny)	50 (ny)
Styrke testfasiliteter for næringslivet i distriktene	100	2426	71
Kutte petroleumsprosjekter i Innovasjon Norge	-385,4	2421	50
Kutte petroleumsprosjekter i Innovasjon Norge	-13,9	2421	71
Kutte petroleumsprosjekter i Innovasjon Norge	-31,6	2421	72
Omprioritering fra Innovasjon Norges Bioøkonomiordning til BioNova	-65	2421	50
Legge ned Regelrådet	-8	951	1
Kutt i petroleumsrelaterte prosjekter i NGU	-3	905	1
Sum rammeområde 9	868,1		
90-poster			
Grønn investeringsbank	10000	2417 (ny)	90 (ny)
Statlig grønt investeringsselskap	20000	967 (ny)	90 (ny)

Rammeområde 10: Fiskeri

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Øke føringstilskuddet	10	919	75
Sum rammeområde 10	10		

Rammeområde 11: Landbruk

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Styrke Mattilsynets arbeid med dyrevelferd	50	1115	1
Fjerne bunnfradraget i produksjonstilskuddet	240	1150	74
Reduksjon i midler til drift i vanskelig terreng	-61	1149	71
Omprioritere støtte til skog-, klima og energiltak til BioNova	-45	1149	73
Kutt støtte til veibygging i vanskelig terreng	-60	1150	50
Omprioritere fra Utviklingsfondet for skogbruket til BioNova	-5	1149	51
Sum rammeområde 11	119,0		

Rammeområde 12: Olje og energi

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Hydrogensatsing	500	1830	51
Karbonfangst og -lagring på Klemetsrud	200	1840	72
Utrede oppstart for karbonfangst og -lagring på avfallsforbrenningsanlegg i Bergen, Trondheim, Kristiansand, Fredrikstad, Stavanger, Gjøvik, Ålesund og Tromsø	70	1840	73
Øke satsingen på klimatilpasning, flom- og skredsikring	300	1820	22
Redusere til internasjonale organisasjoner	-1,1	1800	72
Kutte tilskudd til olje- og energiformål	-4	1800	72
Oljedirektoratet driftsmidler	-58	1810	1
Oljedirektoratet	-15	1810	21
Oljedirektoratet	-10	1810	23
Ikke sette av midler for mer kartlegging av oljeressurser	-49	1810	21
Oppdrags- og rådgivningsvirksomhet	-20	1810	23
Redusere midler til mer oljeforskning	-302	1830	50
Sum rammeområde 12	610,9		

Rammeområde 13: Miljø

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Klima			
Utvikle klimabudsjett som styringsverktøy og oppstart av Klimakur for kvotepliktig sektor	10	1420	21
Klima- og skogsatsingen	100	1482	73
Styrke klimasats til kommunene	250	1420	61
Klimafondet - Enova			
Økt tilskudd til energieffektivisering i bygg og husholdninger og utbygging av solenergi – ENØK-satsing	800	1428	50
Tilskudd til ladeinfrastruktur for elbiler i distrikt	100	1428	50
Utvikling av storskala havvind	250	1428	50
Sette i gang prosjekt for å få Yara Herøy til å bli nullutslipp	50	1428	50
Omprioritering Enova	-550	1428	50
Naturesatsing - Overordnede grep			
Miljødirektoratet, drift	25	1420	1
Utvikling av en Naturkur - virkemidler for å takle naturkrise	5	1400	30 (ny)
Øke tilskuddene til oppfølging av FNs naturavtale	20	1400	21
Øke tilskuddene til miljøorganisasjoner	8	1400	70
Naturesats: Ny tilskuddsordning der kommuner kan søke om penger til naturtiltak	90	1420	61
Øke støtten til Naturpanelet	2	1420	84
Økt kartlegging av natur			
Øke bevilgningen til miljøkartlegging og økologisk grunnkart	25	1410	21
Miljøkartlegging i havet - Mareano	25	1410	23
Artsdatabanken - mer penger til trua arter og naturtyper	10	1411	70
Øke kapasiteten til utredninger for klima og natur	15	1420	21
Restaurering av natur			
Opprette et restaureringsfond for restaurering av ødelagt natur med formål om å nå Stortingets mål	80	1400	80 (ny)
Restaurering av myr og annen våtmark	10	1420	38
Vanntiltak			
Flere midler til statlige vanntiltak	30	1420	22.3
Fisketrapp Vefsna og Beiarnelva	12	1420	22.3
Øke satsingen på en rein Oslofjord - del av Oslofjordsatsing til plan	30	1420	22.3
Fossesenter Gaular	2	1420	85
Nasjonalt villakssenter	2	1420	85
Reisa villakssenter	5	1420	85

Strandsone og friluftsliv			
Øke satsingen på en rein Oslofjord - del av Oslofjordsatsing til advokatbistand til kommunene.	20	1420	66
Statlige oppkjøp av eiendommer for å tilgjengeliggjøre for allmennheten	50	1420	30
Oppstart tilskudd for advokatbistand kommunene om bygging i strandsona	5	1420	78
Tilskudd friluftsansjoner og oppdatering av turruter	20	1420	78
Tilretteleggingstiltak for alle i friluftsområder	15	1420	78
Etablering av besøkssenteret for nasjonalparkene Reinheimen og Dovrefjell/ Sunndalsfjella ved Norsk Tindesenter	1	1420	85
Økt vern			
Øke tiltak til skjøtsel i verneområder	10	1420	31
Vern av verdifull natur, ny nasjonalparkplan og opprettelse av nasjonalparker som Østmarka og Prekestolen	20	1420	34
Opprette nasjonalparksenter i Forollhogna lokalisert til Vollan Gård, Bunåva og Midtre Gauldal.	5	1420	81
Økt støtte til frivillig skogvern	150	1420	35
Øke tilskuddene til marint vern	5	1420	36
Naturtyper og arter			
Forebyggende tiltak rovdyr	35	1420	73
Tilskudd naturarv og kulturlandskap	10	1420	81
Tilskudd til trua arter og naturtyper	40	1420	82
Økte tilskudd til Runde Miljøsentor	2	1420	85
Forskningsprosjekt villrein og skrantesjuka	10	1420	86 (ny)
Tilskuddsordning til utfasing av torv	2	1420	87 (ny)
Forurensing			
Økt tilskudd til plastrydding	20	1420	71
Annet			
Opprydding Bugøyenes	3,4	1420	39
Grønt landtransportprogram	2	1400	70
Sum rammeområde 13		1831,4	

Rammeområde 15: Helse

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Styrket sykehusøkonomi			
Føde og barsel	190	732	72-75
Ettervern psykisk helse og rus	20	732	72-75
Tiltak mot antibiotikaresistente bakterier	25	732	72-75
Døgnplasser i psykisk helsevern	45	732	72-75
Øke grunnbemanningen	230	732	72-75
Utdanningsstillinger for jordmødre	10	732	72-75
Utdanningsstillinger for sykepleiere	100	732	72-75
Flerkulturell Doula - Fødetilbud for innvandrerkvinner	15	732	72-75
Folkehelseiltak			
Gratis skolemat ungdomsskolen - innfasing	145	714	71 (ny)
Økt tilskudd til organisasjoner innen rusfeltet	7	714	79
Tilskudd til psykisk helse og rusarbeid i skole og høyere utdanning	5	714	79
Organisasjoner som arbeider med psykisk helse	6	714	21
Helse- og omsorgstjenester i kommunene			
Rekrutteringsarbeid helsefagarbeidere og sykepleiere, Jobbvinnere	4	761	21
Tilskudd til barnepalliative team i kommunene	60	761	73
ABC-perm diabetes	2	762	21
Tannhelse			
Gratis tannhelsesjekk for de over 75 år, halvårseffekt	100	770	70
Styrke refusjonsordningene for barn og unge som får kjeveortopedi og innføre fastpris.	150	770	70
Sikre at eldre og andre med hjemmebasert omsorg og i institusjon (2c) får rettighetene de har, med regelmessig innkalling, tilrettelagt transport og oppsøkende virksomhet	200	770	70
Styrke ordningen for personer med store utfordringer, som traumer, odontofobi mm (TOO)	100	770	70
Styrke Helsedirektoratets arbeid med kontroll og oppfølging av tannhelsearbeid	20	740	1
Rettferdig helse			
Reversere økning i egenandelstaket	500	2752	72
Pasient- og brukerombudet, satsning på andre morsmål enn norsk	6	709	1
Bruker- og pårørendeorganisasjoner psykisk helse og rus	12	765	71
Frivillig arbeid psykisk helse og rus	8	765	72
Fengselshelsetjenesten	8	762	61
Seksuell helse i primærhelsetjenesten	9	762	73
Frivillig arbeid omsorgstjenestene	2	761	71
Forskning og utvikling			
Starte utviklingen av statlig produksjon av vaksiner og legemidler, StatMed	40	717	50 (ny)
Forskning på antibiotikaresistente bakterier	5	780	50

Forskning på kvinnesykdommer	15	780	50
Saminor	30	762	70
Norges forskningsråd - satsing på forskning på folkehelse hos minoriteter som har blitt rammet av pandemien	5	780	50
Inndekninger			
Tannhelseprosjekt i Agder	-42	770	70
Kutt i øremerkede midler til barnehospice	-61,6	761	73
Kutt i bruk av bemanningsselskaper i helseforetakene	-150	732	72-75
Sum rammeområde 15		1820,4	

Rammeområde 16: Kirke, utdanning og forskning

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
En mer praktisk og variert skole			
Økt utstyrstipend i videregående skole	57	2410	70
Styrke utstyrsparken i videregående skole	25	226	21
Prioritere praktiske og estetiske fag i videre- og etterutdanning	26,6	226	22
Kompetansesenter for praktisk og variert undervisning	10	226	21
Økt pedagogtetthet i barnehager i levekårsutsatte områder	15	226	21
Rekrutteringspakke for flere lærere	50	226	21
Nye læremidler i tråd med fagfornyelsen i grunnskolen	10	220	70
Nye læremidler i tråd med fagfornyelsen i videregående skole	10	220	70
Mer praktisk og variert undervisning (utviklingsmidler)	15	226	21
Investering i rom og utstyr for praktisk-estetiske fag (rentekompensasjonsordning)	50	225	65
Styrke bransjeprogrammene	5	240	60
Forskning og høyere utdanning i det grønne skiftet			
Forskningsrådet - forskning for det grønne skiftet	400	285	52
Universiteter og Høyskoler - forskning for det grønne skiftet	100	260	50
Universiteter og Høyskoler - opprette 1000 nye studieplasser for det grønne skiftet	84,2	260	50
1000 fagskoleplasser til grønt skifte	39	240	60
Studentvelferd			
Øke studiestøtten til 1,3 G, start på opptrapping	349,3	2410	50
Øke studiestøtten til 1,3 G, start på opptrapping	4,8	2410	72
Studiestipend fagskoleplasser	11,72	2410	50
Psykisk helse for studenter	20	270	74
Studentboliger, totalt 4000 boliger	166,2	270	75
Organisasjoner og andre satsinger			
Statped	10	230	21
Øke bevilgningene til borteboerstipendet	50	2410	70
Øke tilskuddet til Elevorganisasjonen	3	225	75
Styrke Rosa kompetanse i skole og barnehage	3	225	74
Rafto-senteret, prosjektering av nytt bygg	3	255	76
Sjunkhatten folkehøgskole, oppstartstilskudd	15	253	70
Røros folkehøgskole, oppstartstilskudd	1	253	70
Stiftelsen Espeland fangeleir	4	226	1
Jøssingfjord vitenmuseum	2,5	226	71
Nordland film- og kunsthøgskole	18	260	70
Styrke Forandringsfabrikkens kunnskapssenter for barn	1,5	225	75

Inndekinger			
Lærerspesialister	-271,7	226	21
Internasjonale prøver som PISA, TIMSS m. fl.	-27,1	226	21
Nasjonale prøver	-215	226	21
Reversere økning i kapital- og husleietilskudd til private friskoler	-20	228	82
Kutt i "nye karriereveier" kompetansedelen	-26,6	226	22
Ikke mer vekst til private grunnskoler	-46	228	70
Ikke mer vekst til private videregående skoler	-15,6	228	71
Omfordele vekst i private høyskoleplasser til satsing på grønn høyere utdanning og forskning i offentlig UH-sektor	-59,1	270	60
Reduksjon i studieplasser knyttet til fossil energi	-84,2	260	50
Sum utgifter	794,5		
Renteinntekter økt studielån	4,8	5617	80
Sum inntekter	4,8		
Sum rammeområde 16	789,7		
90-poster			
Økt studielån 1,3G	1168,9	2410	90
Grønne fagskoleplasser - studielån	33,5	2410	90

Rammeområde 17: Samferdsel

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Gang- og sykkel			
Gang- og sykkelveier langs riksveiene, ny nasjonal sykkelstrategi (Herunder: Volda, Sogndal)	300	1320	30
Vei			
Kutte planlegging og grunnerverv av riksveier, inkludert Fergefri E39	-155	1320	30
Stoppe store motorveiprosjekt	-700	1320	30
Kutt forskning fergefri E39	-20	1320	30
Bedre ras- og skredsikring av riksveier (inkludert Rv. 13 Fjordvegen og Ylvisåker, Sogndal, Lovraeidet - Rødsliane)	500	1320	31
Kutte tilskudd til lavere bompenger	-1041,5	1320	73
Kutt i Nye veier	-2400	1321	70
Vedlikehold og utbedring riksvei	100	1320	22
Kollektiv			
Øke statens andel av store kollektivprosjekter i byene (blant annet Bybanen i Bergen, Fornebubanen, Metrobussen i Trondheim, bussveien på Nord-Jæren)	800	1332	63
Øke belønningsordningen for kollektivtransport og tilskudd til reduserte billettpriser i byene	500	1332	66
Byvekstvtaler til flere mellomstore byer, f.eks.: Bodø, Vestfoldbyen, Moss, Hamar, Molde, Lillehammer, Gjøvik, Ålesund, Nedre Glomma	200	1332	66
Kutte belønningsmidler til « reduserte bompenger og bedre kollektivtilbud » (bompengepakken).	-950	1332	66
Kompensasjonsordning/omstillingspakke for kollektivtrafikk	500	1330	72 (ny)
Jernbane			
Øke kapasiteten på nattog	50,5	1352	70
Ta igjen vedlikeholdsetterslepet på jernbanen og bedre internetttilgangen på togstrekninger med dårlig dekning i dag	300	1352	71
Miljøstøtteordning for gods på bane	102	1352	75

Planlegging av og investering i ny jernbane. Herunder midler til indre og ytre InterCity, Oslotunnelen, utredning av Nord-Norgebanen, økt kapasitet Ofofbanen, flere strekninger med dobbeltspor, Ålgårdbanen, forkorting av Bergensbanen (Arna-Voss og Ringeriksbanen), kryssingsspor Løten og Kirkenær, Hauer seter kombi- og tømmerterminal, samt universell utforming av flere stasjoner, Narvik stasjon, planoverganger og kryssingsspor på Kongsvingerbanen, tiltak for økt robusthet på Askerbanen, bedre signalanlegget på Kongsberg-Numedalbanen.	1000	1352	73
Elektrifisering av jernbane (inkludert Rørosbanen, Solørbanen, Meråkerbanen, Raumabanen og Nordlandsbanen)	300	1352	73
Tilskudd museumsbanene, inkludert Tinnosbanen (40 mill.)	50	1352	76
Sjø			
Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner	100	1360	73
Nyanlegg og større vedlikehold, inkludert mudring Borg havn, utbedring Ballstad havn og ytre molo Vardø	80	1360	30
Økt tilskudd for å overføre gods fra vei til sjø	80	1360	72
Annet			
Utbygging av bredbånd	300	541	60
Trygg trafikk	5	1300	71
Trappe opp den nasjonale TT-ordningen med sikte på at den skal gjelde i alle fylker	32,5	1330	60
Sum rammeområde 17	33,5		

Rammeområde 18: Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Miljø			
Ansette flere miljørådgivere i kommunene for å ta vare på natur og gjennomføre klimatiltak	70	571	60
Klimatilpasning i kommunene. Flomsikring, vann, avløp mm.	250	571	60
Støtte utslippsfri kollektivtrafikk og lav- og nullutslippsbåter og ferger i fylkene	300	572	60
Kultur			
Opptopping gratis kulturskoletilbud	100	571	60
Bidrag til kommunale fritidsklubber	50	571	60
Bibliotek, tilskudd til kommunale folkebibliotek	50	571	60
Barnehage			
Tilskudd til bemanningsnormen i barnehage	100	571	60
3800 flere barnehageplasser	448	571	60
Skole og SFO			
Gratis SFO for alle 1. klassinger	1000	571	60
En time mer praktisk og variert undervisning i grunnskolen	101	571	60
Styrke kontaktlærerressursen på ungdomstrinnet	100	571	60
Tilskudd til fylkenes tilrettelegging for desentralisert høyere utdanning	50	572	60
Yrkesfag inn i grunnskolen (pilotprosjekt)	10	572	60
131 nye helsesykepleiere i videregående skole	50	572	60
354 nye lærere på yrkesfag	150	572	60
Økt lærlingetilskudd, prisjustering	98	572	60
Tilskudd til innføring av lovfestet rett til lærlingeplass, opptopping	100	572	60
Helse og tannhelse			
Opptopping lavterskel psykisk helse og rus	350	571	60
Flere stillinger, faste og hele på helsestasjon med jordmødre og øke skolehelsetjeneste grunnskole	180	571	60
Brukerstyrt personlig assistanse - BPA	75	571	60
Tilskudd til utvidelse og styrking av den offentlige tannhelsetjenesten	280	572	60
Opptappingsplan for tannbehandling i regi av den offentlige tannhelsetjenesten, 75% betaling for voksne til og med 27 år, halvårseffekt	300	572	60

Sosial			
Fjerne avkorting av barnetrygd i sosialhjelpen	475	571	60
Ressurskrevende tjenester	600	575	60
Samferdsel			
Ras- og skredsikring av fylkesveier	100	572	60
Tilskudd til gang- og sykkelveier i kommunene	100	572	60
Tilskudd til vedlikehold av fylkesveier	200	572	60
Frie midler			
Frie midler til kommunene	1000	571	60
Frie midler til fylkene	400	572	60
Inndekninger			
Kutt i regionsentertilskudd	-203,4	571	65
Kutte ekstra naturfagtime på ungdomstrinnet	-104,2	571	60
Reduksjon til sosialhjelp som følger av økning i tiltakspenger	-69	571	60
Kutte kommunesammenslåinger	-54,6	573	60
Besparelse behovsprøvd SFO 1. klasse	-30		
Sum rammeområde 18	6625,8		

Rammeområde 20: Finansadministrasjon mv.

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Kutt i bevilgningene til Stortinget	-20	41	1
Skatteetaten	40	1618	1
Sum rammeområde 20	20,0		

Skatter og avgifter

Sak	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Skatt		
Formuesskatt:	18 440	14 750
Øke satsen til 1,1 prosent		
Innføre tilleggssats på 0,2 prosent på formue over 20 mill. kroner (grense for ektepar 40 millioner)		
Fjerne aksjerabatten		
Senke terskel for primær bolig høy verdi til 10 mill. med verdsettelsesrabatt 0		
Inntektsskatt:	9 170	7 336
Skattesatsen for personer økes til 23 prosent		
Utbytteskatten økes (oppjusteringsfaktor settes til 1,61)		
Personfradraget økes til 70 000 kroner		
Minstefradrag i lønnsinntekt økes til 51 prosent		
Trinnskatt, trinn 1: Innslagspunktet økes til 235 000 kroner. Satsen senkes til 0,9 prosent		
Trinnskatt, trinn 2: Innslagspunktet økes til 320 000 kroner. Satsen senkes til 3,2 prosent		
Trinnskatt, trinn 3: Innslagspunktet settes til 638 000 kroner. Satsen settes til 15,2 prosent		
Trinnskatt, trinn 4: Innslagspunktet settes til 980 000 kroner. Satsen settes til 18,2 prosent		
Trinnskatt, nytt trinn 5: Innslagspunkt settes til 1,5 mill. kroner. Satsen settes til 27 prosent		
Jobbskattefradraget innføres ikke		
Fullt fradrag for fagforeningskontingenten		
Foreldrefradrag. Satsene beholdes som i 2021		
Jordbruksfradrag. Inntektsuavhengig fradrag økes til 110 000 kroner. Sats utover inntektsuavhengig fradrag for jordbruk mv. økes til 42 prosent. Maksimalt fradrag økes til 200 000 kroner		
Sjømannsfradrag: Sats økes til 35 prosent. Øvre grense økes til 110 000 kroner.		
Fiskerfradrag. Sats økes til 35 prosent. Øvre grense økes til 200 000 kroner.		
Øke særskilt fradrag for i Troms og Finnmark tilsvarende lønnsvekst fra 2013. Beløpsgrense 21 235 kr		
Grønn folkebonus. 1450 kr til alle som tjener under 500 000 kroner	-3 642	-3 642
Fjerne skjermingsrenten i utbytteskatten	550	440
Inntektsbeskatning av bolig: Markedsverdi fratrukket bunnfradrag på 4 mill. kr, ganget med sats på 0,3 pst. Dette gir en "inntekt" som beskattes.	1 220	976

Avvikle BSU-ordningen	1 025	815
Økt skattesats for selskaper til 23 pst.	4 400	0
Justering finansskatt pga. økt selskapsskatt	-1 100	0
Øk satsen i kildeskatten på royaltybetalinger til 23 pst.	5	5
Saldogruppe d, forhøyet startavskrivning på 10 pst.	-1 940	-210
Sum skatter	28 128	20 470

Sak	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Avgifter		
Miljø- og bilavgifter		
Økt CO2-avgift (50 pst. fra 2021-nivå)	1687	1537
Økt veibruksavgift på diesel med 75 øre	1500	1400
Økt veibruksavgift på bensin med 25 øre	160	145
Øke satsene for utslipp av CO2 i engangsavgift varebiler klasse 2 til 50% av personbilsatsene	1400	1280
Innføre bruksavgift på dieselbåter fra 1. juli	30	25
Innføre avgift på nitrogen i mineralgjødning på 2,37 kr/kg	190	160
Økning av flypassasjeravgiften med 25 pst.	438	400
Ikke innføre omregistreringsavgift for elbiler	-300	-300
Fjerne refusjon av grunnavgift mineralolje fra 1. juli	238	220
Andre avgifter:		
Redusere lav sats merverdiavgift til 8 pst	-2040	-1740
Reversering av tobakksbyttekvoten i tax free-ordningen	115	110
Økt produksjonsavgift oppdrett til 1 kr per kg	740	560
Redusere dokumentavgiften til 2,0 pst.	-2800	-2700
Sum avgifter	1 357	1 097

Skatter og avgifter på sokkelen (påvirker ikke handlingsrom i budsjettet)

Sak	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Øke CO2-avgiften på sokkelen med 52 pst fra 2021-nivå	2 334	1 167
Fjerne friinntekt i midlertidig oljeskatteregime	4 000	2 000
Flytte tidspunkt for innlevering av PUD/PAD i midlertidig oljeskatt til 1.1.2022	1 300	650
Innføre omstillingsavgift på olje, 50 kr per fat	29 000	14 000
Innføre omstillingsavgift på gass, 160 kr per Sm3	14 000	7 000
Sum skatter og avgifter på sokkelen	50 634	24 817
Til omstillingsfond	43 000	21 000
Økte inntekter til SPU	7 634	3 817

Rammeområde 21

Sak	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Sum skatter	28 128	20 470
Sum avgifter	1 357	1 097
Sum sektoravgifter	0	0
Totalt	29 485	21 567

Oversikt

Sak	Bokført (mill. kr.)
Økning i utgifter	20 993
Økning i skatt og avgift	21 567
Oljepengebruk, endring	-574

**Alternativt
statsbudsjett**

2022